www.nanafghan.com

دکتاب ځانګړنې

د کتاب نوم : ریښتنی استازی

لیکوال : استاد نوراحمد ((قرانمل))

خپرندوی : سنځرخپرندویه ټولنه ((کند هار))

چاپځی : یونایټیډ پریس - کوټ

د چاپ کال : ۱۳۸۶ لمریز کال دلړم میاشت

چاپ چاري: حاجي عبدالله علیزي

www.Ketabtoon.net

www.LarAwBar.com

لړليک

۱. د سر خبري
۲. ربښتنی استازی
۳. حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)ديوه مبلغ په توګه
۴. حضرت محمدرسول الله(صلي الله عليه وسلم)ديوه سياست پوه په توګه
۵. حضرت محمد(صلي الله عليه وسلم)ديوه ښووونکي په توګه
۶. دحضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) تدريسي مېتودونه
۷. پای

د سر خبري :

له همغي ورځي څخه چي لوي الله(جل جلاله)) انسان ((آدم عليه السلام)) پيداكړ ي او پر مځكه يې باندي يې دخپل استازي او خليفه په توګه وګماری انسان ته يې دخلافت استازيتوب ور بخښلي دئ انسان يې دنورو مخلوقاتو په پر تله مكرم ګرځولي ددې خبري دثبوت لپاره پخپله دكلام او تميزموجوديت او په نورو مجسمو مخلوقاتو كښي دانسان ښايسته ګرځول، هغه ښېلګي دي چي دنورو حيواناتو په پر تله انسانان د((احسن التقويم)) په مصداق ستايل سويدي ، دانسان دا كرامتی مظهر پخپله دهمدې نسل ديوه بې ساری انسان حضرت محمدرسول الله ((صلي الله عليه سلم))رسالتي دنده ده ، الله((جل جلاله)) دې انسان حضرت محمدرسوالله((صلي الله عليه وسلم))ته ددرنښت په موخه د((محمد رسول الله صلي الله عليه وسلم)) خطاب كړی دی پر دې بنسټ يې دهمدې كرامت دثبوت لپاره دهغه په وجود كي هغه خواص او ،اوصاف ايښي دي چي دنورو انسانانوپه وجودكي يې ساری نسته،حتی كه دده هم مسلكه پيغمبران وګورو دنبوي (ص)) دپيغامونو پر بنسټ لكه چي فرمايي :- انا سيد ولد آدم)) كره دليل دئ چي حضرت محمد (ص) ترنورو پيغمبرانولوړ تره بلل سوئ دئ ، حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دخپل مسلكيت او مسؤليت پربنسټ يوازي دبلني له لاري نه بلكي دويناوعمل په تساوي سره داجوته كړېده چي هغه په اداب معاشرت ، انساني كرامت ، استادانه مهارت ، سياسي هنر يت ،اجتماعي ژوندانه ،تقوي او هوښياری كي دا سي يوځوك وو چي دخپلي عقيدې دپيروانو تر څنګ دلادينو مفكورو ښنتنان هم پدې باوري وه چي دنورو انسانانوپه پرتله حضرت محمدرسول الله(صلي الله عليه وسلم)سترانسان دی اودخپل دې سترتوب په سكاسويې هغه څه تر شاپرېښي دي چي دوخت اوزمان له هر رازشرايطوسره ـ سره دعمل په ترسره كولوانسان دبېكمرغی ترپړاوه رسوي اوهغوي ته هغه لاره په ګوته كوي چي دمعنوي اومادي جهان خيراو ښيګڼي ور ته ټاكي،متاسفانه دصدراسلام تردورې راوروسته په منځنيو پېړيو اودموجوده اسلامي نړۍ واكمن كسان چي دوخت په تېرېدويې دنومورړي له ارشاداتواولار ښوونو څخه په ځينو مواردو كي سيراړولي،يامسلمان امت دغفلت په صورت كښي دهغه دسننواولارښوونوڅخه محروم پاته سوي پايله يې همدا لامل سوي دي چي مسلمانه ټولنه نه يوازي دا چي دبې موجوبه قرباني دلومي په ښكيل كي را غلې ده ، ((سياسي جغرافيوي)) قلمروونو اوسياسي geopoliticalور سره ترڅنګ يې داسلامي نړۍ په نظامونوكښي دټكر او تزلزل زلزلې را منځته كړي او اسلامي امت ديوې بې سالاره قافلې،او بې چوپانه رمې پشان دسركردانی پردښته ايله كړيدي دي،البته هغه اسلامي اراضي چي دالبرز له غرونونه نيولې دافريقاتوترتبجنودښتونوله هغو نه نيولې دهندبحرترڅنډو ،له هغه نه نيولې دقفقازترغرونوچي يې ديوه متحدملت اوعقيدتي امت ترمنځ ديووالي اوپيوستون مزي ټينګ كړي دهمدې اراضۍ پرغولي مېشت اوسنی وېشل

سوي ملت نن دڅوپنځوسوملتونو ترويش سريېره چي پخپلومنځونو کي لاس او ګريوان دي اوعملاًستونزي لري تردې وړاندي لا پخپلوملي دولتونوکي هم دقوميت اوقبيلويت په رنځ اخته اود............غوندي مخ په مخ بيديږي چي اقتصادي اوکاني زېرمي يې دنوروپه لاسوکي لوبېږي اوسياسي واکونه يې دناسنجول سووپلانونواوناتکميله نړيوالوقوانينودشعاعوترتاثيرلاندي را غلي او په پايله کي دانار شيزم اوګډوډۍ پر لورودرومي که موږ دصدراسلام ددورې پشان ځانونه دعمل اووينا په درشل کي مساوي کړيواي اودسترانسان حضرت محمدرسول الله (صلي الله عليه وسلم))فرامين موعملاًاونظراًعملي کړيواي نوداسي مسايلوسره چي نن بې الهي فضله په بل څه کي دحل لاره نه موندل کېږي نواي لاس او ګريوان .سره تردې چي داباېدموږ دحضرت محمد رسول الله (ص) په پاکوسنواودمجتهيدينوپه هڅوکي موندلي واي هغه مونه دي کړي ددې څخه باوجودپه ځينومواردوکښي داچي موږبايد داسلام واساسي قوانينوته ځاوروچوو اوهماغه قانون ځانته ديوې خطي مشي په توګه وټاکو بلکي ((العياذبالله)) اسلام دخپلي طبعي وقانون ته ور اچوو زموږدموجوده بدمرغيولامل داګرځېدلی چي دېرڅه داسلام په نوم دځان پر ګټه راوڅرخووحال داچي انسان پدې مکلف دئ چي بايدځان داسلام داصولووچوکاټ ته ورواچوي موږدالله((جل جلاله)) له دې فرمانه چي فرمايي ((لاتشتروا بايتي بثمن قليلا))• ځانونه نه خبرووواوکه يې خبروونوبيا هم په حيلو ،حيلو له هغوي ((العياذ بالله)) فاصلي نيسو حال داچي موږبايددوينااوعمل په دواړوصورتونوکي دحضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم))دميراث بنوونکي واوسوددې څخه باوجود که موږ په داسي موقف کي ((خداي دي نکړي)) قرار لرونور به هم خواران سو تر دې سربېره بايد خوښ واوسوچي بياهم دنوموړي دارشاداتو فرامينواوتوصيودعملي کولو لپاره هم داسي پوهان دصدراسلام له دورې تراوسه پيداسوي دخپلوفکري هڅواودخپلو مغزونو په سترياووترموږخپل څه سپاربنتونه و((وماعلينا البلاغ)) په شېوه رارسولي دي دلوړو ليکوالو، ديني پوهانو او محدثينو لخوا دهغه پر شخصيت ډېر څه ليك سوي دي، بيان سويدي کېداسي زما دلند فکرداليکنه ددې جوګه نسي چي دخپل ګران ،محترم ، مکرم ، مشفق پيغمبرحضرت محمد رسول الله ((ص))دحق داداينې په اړوند لکه څه ډول چي بنايي په هماغه ډول وړ وي خو دخپلي تلوسې هغه څه چي دخپل ذهن په هنداره کي يې لرم تر تاسو منعکس کړم ،لوي الله (ج) دي يې دشفاعت جرعه زمااوستاسي راپه برخه کړي ، پټه دي نه وي چي ددې کتاب دچاپ هدف دانحضرت محمد (ص) په اړ ونددهغه دشخصيت دځينو اوصافو پېژندنه ده البته که دهغه دشخصيت پر هراړخ وږغېږوکېداسي په سلګونو نه بلکي په زرګونوپاڼي يې په توصيف ډکي سي ددې کتاب دڅلوروبرخوتر بيان وروسته دهري برخي په پاي کي ديادي سوي موضوع عمومي اوخصوصي هدفونه بيا سوي چي دمسايلواړتياوي او شومه په ډاګه کوي همداشان دهغوي مقصدچي دلاري دمسيراو دهدف ته درسېدو مېتودونه او نقطې ټاکي اومطلبونه يې چي موږ ته دست آوېز په لاس را کوي ليکل سويدي او په که درشل کي کوم څه را څخه پاته سويوي اوياتېروتنه موجوده وي دمعافۍ هيله لرم

ددې تر څنګ ددرنواستادانوشيخ الحديث مولوي محمدعمر((خطابي))مفسير القرآن مولوي محمد نادر،مولوي عبدالحي((معروض)) اوشېر محمداخوندزاده څخه په قدرداني مننه کوم چې ددې کتاب په تصحيح اوعالمانه نظرونوسره يې دخپل مهربانۍ له رويه خپلي خولې راسره توی‌کړيدي.

په درنښت

استاد نوراحمد ((قرانمل))

ربښتنی استازی

دنړۍ پر مخ دانسان دپیدایښت وجود ، دڅوند کولو حکمت اودهغه دلږ په اړونددقرانکریم همدا مبارك ایت یو کافي سند بللاي سو لکه الله (ج) چي فرمايي : قلنااهبطوا منهاجمیعاً فامایائتینکم مني هداي فلاخوف علیهم ولاهم یحزنون • دپیدایښت په اړوند یې له الله (ج) سره یو ستر هدف وو .

ددې سره جوخت دانسان دفکري محیط دتنګې دایرې لپاره په هغې کښي دژوند کولو استوګنه یو معجزه امېزه معما ده چي یوازې الله((جل جلاله)) يې په حل او دهغه دفصل په پوهیدنه سره دواك صلاحیت لري ، انسان کله هم نسي کولاي چي ددې معما دحل لپاره په بشپړډول دخپل فکر له ناتوان ځواك څخه څه ور ته هدیه کړي ځکه چي انسان یو واجب الفنا وجود او الله (ج) یو واجب البقا موجود دئ په دې اړه دلوي الله دسپېڅلو بندګانو پریشتو غبرګون چي د((الاما علمتنا)) په څرګندولوسره دلوي الله دفرمودې په ځواب کښي ور کول سوي دملائکو څرګند اعتراف دئ اودنورمخلوقاتو دپوره نه پوهېدني یو کره دلیل دئ

دملائکو ددې کره تسلیمۍ په اړوند دحضرت ادم (ع) له خولې او ژبي څخه ددې ایت ده مصداق : وعلم آدم الاسماء کلها

ژباړه : او وښووول حضرت ادم (ع) ټول هغه نومونه ټول دشیانو :

چي عبارت ټول دمادي اومعنوي جهان دشیانو اړوند نومونه دي چي په دې سره دالله (ج) له لوري د((واني جاعل في الارض خلیفه))

ژباړه: اوزه ګرځوم په مځکه کي خلیفه)

په فرمان انسان دهمدې ارادې مظهر بللاي سو

انسان چي په پیلامه کښي دحضرت ادم (ع) او دهغه ددرنې ښځي حواانا(رض) دګډ ژوند ((نکاح))په پایله کښي را څرګند سو دلوي واکمن دعبودیت لپاره ور ته دژوند په ټولواړ خونو کښي ډول ـ ډول نعمتونه د((وخلق لکم في الارض جمیعاً)) په ارشاد په واك کښي ور کول سول چي نورومخلوقاتو لا دانسان تر پیدایښت له مخي لکه څه ډول چي ښايي کار نووځيني اخیستۍ دپورته یادوني سره انسانان ددې جوګه سول چي دمادي او معنوي جهان هغه حکمتونه دخپل کاري ظرفیت دکاروني لپاره پر کا رواچوي چي نورمخلوقات يې په کړنواوکارونوکښي عاجزوه په دې اساس چي انسان دشیطاني توطیوښکارنسي اودخپل معبودپه وړاندي دتکبراوغرورجبهه ونه نیسي هغه ته ددې ټولو نعمتونو ده په واك کښي ور کولو سربېره يې (انسان)دلوي الله دیوه عاجز مخلوق غوندي په موجوداتو کښي راڅرګندکړودنازاوعجزترمنځ په دې نعمت کښي يې دوحدت الوجود ذات پرته په مخلوقاتو کښي جسماً او صورتاً ښایسته وګر ځاوه

الله((جل جلاله)) انسان ته دا سي یو څه په واك کښي ور کړل چي دفکري تجسس او هڅي په لړکښي يې داحکامو په پلي کولو سره هغه څه تر سره کړل چي هغه پخپله دهمدې انساني ذات په فکري فهرست کښي ورته ځاي نه درلود ، دلوي الله ددې معجزه امیزوحکمتونو پایلي دومره جوتي سوې چي له هسته دنېست او له نېست ((• کروموزوم chromosomeڅخه دهست ثبوت دبیولوژیکي دانسان په لړۍ کښي دمخلوقاتو په مبداء))

موجودیت ومنل سو اودهندسي غوندي قضیو او دهغوي په در شل کښي دفرضیو او نتېجو پشان (بلاتشبه) ثابت سودمځکي پرمخ دولاړي په حالت کښي يې قائمه زاویه ، دولاړیېدو او کښېناستو په لړ کښي يې حادې او منفرجې

زاويې تثبيت کړلې ، دفيزيکي فورمولو دتثبيت لپاره يې محرك وګرځاوه او په کيمايې تثبيتونو سره يې په فضا کښې وزن ، حجم او کتله اختيار کړه او په فزيکي فورمولو سره يې دخپل جسم په حرکاتو محرك پيدا کړ په جغرافيوي اړخونو کښې دجوي او اقليمي هواوو په بدلولو سره دهري سيمي په چاپيرکښې دبېل رنګ او قامت لرونکي ښکاره کړ او دا سي نور نوښتونه ...

انسان چې دلوي الله له ممتازو مخلو قاتوڅخه دئ او الله ((جل جلاله)) ورته دکلام ، ادراك او تميز مافوقي قوې ور کړي بياهم اکثريت انسانانو لکه څنګه چې ښايي هغه څه يې دالله لپاره نه دي کړي په استثني دالله((جل جلاله)) دسترو دوستانو ((پيغمبرانو ، او لياؤ الله ، علماؤاو صالحو کسانو) څخه

دا په دې مفهوم چې الله انسان ښايسته ترين د((في احسن تقويم)) په مصداق ګر ځولي دي دصالحو او پاکو بندګانو پرته ضعيف النفس انسانانو ته د ستردښمن شيطان دګواښ په پايله کښې چې دانسان په وړاندي يې لري انسان ددې په عوض چې دخپل تميز له سنجست څخه کار واخلي دهغه دلومو ښکار سويدي دشيطان دتوطيؤ په جال کښې درا ګير سوو انسانانو په اړ وند دشيطان دفرېب او دوښمنۍ لپاره همدا ايت مبارك يو ستر دليل دئ ((ان الشيطان للانسان عدومبين))•

ژباړه :بېشکه شيطان دانسان ښکاره دښمن دئ

انسانانو دخپل فکري تميز په نه کارولو سره چې دعقيدې په ننګه يې تر سره کړي نه دي بلکي دهغه څخه عکساً يې هغه څه کړي دي چې همدا دېرکي انسانان يې له سمي لاري څخه دفسوقو ، انحرافاتو او خرافاتوپر لارور سم کړي اودحسناتواونېکيوله درشله يې را ايسار کړي چې همدې کسانو لره په رشتيا چې اور دجهنم حتمي دئ لکه الله (ج) چې پخپل پاك کلام کښې فرمايي ((وان جهنم لموعدهم اجمعين))•

ژباړه بېشکه چې دوږخ دهغوی ټولو لپاره ټاکل سوي ځای دئ

دېرو انسانانو چې تل يې دخپلو نفسي غوښتنو پر بنسټ هر وخت دخداي پرنورومخلوقاتو او خپلو هم جنسو باندي دخپلي فافشارۍ دريغ نه دئ کړئ ؛ په وړاندي يې بيا هم داشتباهاتودمخنيوي دظلم او تېري دمحوه کېدو لپاره دالله((جل جلاله)) نور دخپلي لاري سپېڅلي بنده ګان دهمدې بشرله منځه را پورته کړي او تل يې دخرافاتو دمخنيوي په وړاندي وخپلي مبارزې ته ګمارلي دي تر څو دلوي الله ولاري ته بې لاري انسانان راوبولي اوخپل دعبادت ځيني ارکان په همدې برخه کښې بشپړ کړي .

تر دېره هغه بنده ګان چې دلوي الله په وړاندي يې کوم دبغاوت سر را پورته کړيدي ،هغه کسان بلل کېږي چې دالله((جل جلاله)) دورکړل سوي استعداد اوتميز ددرلودلو او له هغه څخه دنه استفادې په غرض دشرارت لار نيولې ده چې دا انسانان الله (ج) پخپل عظيم الشان کتاب قرآن کريم کښې د((ان الذين کفرو من اهل الکتاب والمشرکين في نار جهنم خالدين فيها اولئك هم شرالبرية)) بللي دي ، دصالحو بنده ګانو او نا صالحو بنده ګانو تر منځ ددوو مخالفو قطبونو تر منځ تل دتکر پروسه په وجود را غلي او په پايله کښې دجګړې او تبارز رنګ يې اخيستئ دي حال داچې پخپله جګړه په انساني کرامت کښې يونابود اويانا موجدڅه بلل کېږي اوريښه يې دغېرناطقومخلوقاتوله دړلي چې په هغوي کښې دعقل اومنطق کوم څرك نه ترسترګو کېږي را منځته سوېده خو دا په دې معني نه ده چې صالحو بندګانو هم دځنګل واکمنو غوندي دجګړې لاره غوره کړېده بلکي دصالحو بنده ګانو تبارز له دې نه بېل ولي دحکمرانۍ او ځان تحميلوني لپاره دغيرو صالحو بندګانو تر منځ جګړې موږ دځنګله قانون ته ور ته پدېده ده متاسفانه دشيطان او نفس په تحريك دا پدېده د هابل او قابل دذهني ټکراودېږي له واره

نیولې دنني ساینس تر بیوشمي ، بیولژیکي ،او کیمیاوي (ذروي)) اسلحو پوري دانسان دله منځه وړني لپاره دمرګي دلومي جوړول دي ،دې مو ضوع نه یوازي دا چي دانسانیت داسپېڅلې لمن یې داغداره کړېده بلکي ،انساني کرامت یې له ستونزو سره مخ کړیدي
دانساني کرامت درا منځته کولو په موخه چي صالح بنده ګان یې پرمخ بیایي نا اهلو کسانو دمشکلاتو دراپورته کولو زمینه مساعده کړیده ددې نا اهلو په وړاندي هغوی اړ دي چي دخپل رسالت دپوراینې لپاره دمځکي پرمخ دبشري نجات ،انساني عدالت ،مصؤنیت او دپاك الله درضااوخوښۍ لپاره دیوه پاك نظام منځته راتګ او دهغه دپلي کولو په لاره کښي دخپل وخت ضایع کېدل دځان مسؤلیت اورسالت وبولي او په دې سره غواړي چي دحق اوباطل تر منځ یوروښانه خالګاه په وجود راوړي ،انساني ظرافت وځلوي ، اوپه انساني عالم کښي دحیوانیت وحشي موجونه دنابودۍ تر ساحله ورسوي دمځکي پر مخ دانساني ټکرونو ، فرقیي جګړو ، نه نېولې دفرعوني ، اسکندري ټکرونو او دننۍ اروپااو اسیا تر منځ په مدیترانه یې سیمه او فارس ((اوسني ایران)) کښي د((قیصر او کسري)) دغر از موینې ، جنګېزي تاړاکونه ،د چینایي سلطنت او انګلیسي لښکر کشۍ تر منځ ټکر او تاریاکو پر سر دهغوي جګړه ، چي د لمړي او دوهم نړیوال جنګ تر مخه دمتحدینو او متفیقینو تر منځ زور ازمویني او ټکرونه او نور دا سي ورته مثالونودتکرار مخه ونیسي ، چي تل یې دنفسي تفوق پسندۍ او پر جهان دحاکمیت کولو او پراختیا غوښتني پربنسټ تر سره کړیدي او دخپلو فافشاریو دپلي کولو لپاره دانساني بشر دکړولو لپاره دمځکي کره دسرې تبۍ پشان ګرځولې ده اوانسان یې دمړیني ، هجرت ،بېلتون اوزحمت له کړاوونو سره مخ کړیدي
دسر خبروته په راګرځېدلو سره چي دلوي الله صالحو بنده ګانو دخپل لوي واکمن دفرامینو دپلي کولولپاره دالله د الهامي او بشارتي امر پر بنسټ په هغه څه لاس پوري کړیدي ، چي انساني جهان ته درفا لاره بخښي
یوه ډله ددغو صالحو بنده ګانو طبقه ده چي دانسانانو دلار ښووني لپاره ځانګړي او غوره سویدي
چي داډله دپیغمبرانو په نوم یا دېږي ،پیغبران په بهترۍ ، سلوکو ،زغم اوبلنه کښي دالله((جل جلاله)) ترنوروبشري استازو غوره بنده ګان دي کېداي سي دانبیاؤ (ع) په جسمونو ،رنګونو ، اوقیافو کښي داسي دشکل تغیر مو جود نوي بلکي دعادي انسانانوسره یې تفاوت په سیرت ، سعادت ، نبوغ ، افکارو ، بلوغ او ... کښي نغښتۍ وي
ددې برتروالي په موجو دیت سره دانبیاؤ (ع) په وجودونو کښي داسي اوصاف نغښتي وي چي هغه له نوروعامه وګروسره نسته ،دپیغمبرانو په زړونو کښي حسداوکینه نسته ،ورځني سلوك یې تل پررساواساده لوحه ژوند متمرکزوو چي په دې سبب سره دهغوي سینې او افکار په پوره فیصدي له میني ،او سپېڅلتیاڅخه ډك وه دمیني او محبت معنوي مفهوم اوکثرت چي دهغوي په زړونو کښي موجودوو ددې لامل سویؤ چي تل دهغوي دزړونوتر جهانونودباندي دهغوي اثرات اوحرکات یې څرګندکړل اوددې څر ګندتیا نښودنووروانسانانو دزړونوتر خلوتونواومحلونو ځانونه وررسول اودهغوي دژبو دتبلیغ په تورم((دېرښت)) دهغوي دوجدانونووخانقاؤته یې روښانتیا ورکړله اوله حسد څخه ددغو پاکوبنده ګانودخبرواغېزې وې چي یوپه بل پسي الله دانسانانو دبشري سعادت لپاره دوي ته په الهامي اووحیي ډول دفرامینو نزول دهغوي دپلي کولولارښوداومسؤلیت سپارلئ دئ او دوي (انبیاءُ (ع) یې په دې ګمارلي چي دحق او باطل تر منځ دبېلتون کرښه را کش کړي بیا چي یې وروسته ددې جهانه دخداي پاماني کړې او امتونو یې دمکي لار په تر کستان بدله کړیده الله (ج) یې په عوض بل نوي صالح

بنده ديوه پيغمبر په توکه ګمارلي دي چي ددې استازو تعدد يې دزماني شرائطو داړتياولپاره ترلسګونو زرو پوري اووښتي دخداي دا صالح بنده ګان چي په مستقيم يا غير مستقيم ډول دالله (ج)له لوري وحيي ورته را غلي دي هغوي په پايله کښي نوي دين دنوي کتاب په نزول تر امت پوري رسولي درسولانو په نوم يادسويدي اوکوم پيغمبر چي دمخکي اسماني دين په تقليد خپله لاره تعقيب کړيده دنبيانو په نوم ياد سويدي چي ددې پيغمبرانو له ډلي هغه پيغمبران چي دکتاب رسالت يې له غاړي سوي دقراني ايت په مصداق ((اولوالعظم من الرسل))• په نوم نومول سويدي

دهري شخړي دهواري لپاره دفرعون صفته واکمنانوپه وړاندي دموسي ، عيسي ، داؤد ، ابراهيم(عليهم السلام) پشان را پورته سويدي او دګمراهانوپر شيطان صفته واکمنيو يې دمسئوليت ډك وارونه کړيدي اودالله((جل جلاله))دلوري ددا ګمارل سوو انسانانو کښي راوروسته دفارس او روم دخطر ناکو پدېدو په وړاندي دهغوي دخنثي کېدولپاره ددوي له جملې يو هم درسالت او بشارت استازي حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دئ چي د((ان اکرمکم عندالله اتقکم)) په ارشاد يې ټول الهي امو رات منلي دي او پلي کړيدي چي انسان ته يې دانساني کرامت دتحفظ لپاره دعبوديت او ټولنيز ژوندانه لاره ټاکلې ده

دغه سپېڅلي انساني بشر (ص) چي دژوند ټول خواږه يې دالهي نظام دپلي کولو لپاره بل اړخ ته پرېښي دي او ددې نظام دپلي کولو لپاره يې لېڅي را نغښتي دي ددې جوګه سويدي چي دخپل جسمي ژوندانه په جريان کښي دنړۍ يو پر درې برخه داسلامي اعتقاد پيرووګرځوي هغه پرامت مسلمه دځان دتحميلولو په موخه نه بلکي هغوانسانانو ته دژغورني ټارګېټ(هدف) غوره کړ چي په عالم ناسوت کښي عاطفه ، مينه او ريښتنولي انسانوته سوغات کړي او دخپلو سيرونو په بدلولوسره له منځه انساني اساسات بيرته راژوند کړيدي په ښکاره ډول دحضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم)) لمړۍ ټکر دخپل جاهل ملت سره هغه وخت واقع سوچي دئ په پيغمبرۍ نه وو مبعوث سوئ .

چي کله يې په دې سپېڅلې مبارزه لاس پوري کړ نو بيايې په وړاندي دعربي صحراترپولودباندي مخکنۍ يادي سوي امپراطوريو سره ددوهم ټکرمخامخ کېدنه وه

ددې دواړو ستونزو دله منځه وړلو لپاره دالهي نصرت ، ارشاداوفرامينو په رڼا کښي حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) هغه اساسي پلانونه طرحه او دعمل لپاره غوره کړل چي په انساني فکرکي دهغوي خاکه طرحه کول له عقل نه لوړه خبره وه

دالهي فرمان (قرانکريم) هغه معجزه بخښونکي نښه پر حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دنزو ل داسي څرګندونه سوې چي په هغه وخت کښي د تاريخ ، جغرافيې ، سياست ، او سالمې ايډيولوژۍ البشاکه لا دوخت دبشرپه افکاروکي نه ښکاريدله•

دکورني چاپيريال ، کلي او کوڅې څخه با وجود هغه دخپلي ځوانۍ او دحقانيت دتبارز په در شل کښي په لمړي ځل دکوردننه هم دا سي څوك نه درلودل چي دده پيغام دئ دحقانيت په غوږو واوري اما ،دهغه سليم عقل ،حليم خوی ،روانشناس هنر ، سياسي تيوري اوربشتونې پيغمبري الله(جل جلاله)ددې جوګه کړل چي دالله دنصرت په بدرګه د انسان دنېك مرغۍ زېری را وړي

انسان ته دښه ژوند په موخه دباطل په وړاندي رښتنولي څرګندونه اودهغه تعميل او تعميم هغه اړتياوه چي الله((جل جلاله)) دشيطاني توطيو دله منځه وړني لپاره دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم)) پيدايښت

اوانتخاب یوغوره نعمت وباله
دصالحوبنده ګانو له جملې دغه انسان ((صلي الله عليه وسلم))دارواحي پیوندترڅنګ په جسمي نړۍ کښې دانسانانو لپاره دعقیدې دا سي هدف وټاکه چې دژوندانه په لړکښې داخلاقو ،نظم ،دسپلین ،انساني سلوکو ، ټولنیز ژوند سیاسي تیوري اقتصادي ټبس په غایو کښې دخپل عقیدتي هدف دانحناترمحراقه ځان وورسوي او ددې کار په تر سره کولوسره دانساني نړۍ تر منځ دانساني پیوند ،متقابل احترام اوعزت پرنسیپونه داسي را منځته کړل چې په لمړي سرکښې یې دهغوي لپاره داساس اېښودني لپاره دالهي خفي اوجلي وحیوسرچینې وټاکلې او بیا یې دهغوي دتعمیل دعملي کولو ،رواجولو ،اوعالم انسان ته درسېدلو په دود خپل ځان دیوه عامل انسان په توګه وکاراوه •
ددې عملي کېدو یوه بېساري بیا هم لمړۍ خپلو ملګرو ته دسپېڅلي سېرت په هدیه سره خپلو امتیانو ته داسي څه پرېښودل چې داعتقادي باوردرلودلوترڅنګ دحضرت محمدرسول الله (صلي الله عليه وسلم)سنتونوته دعمل جامه ور ورا غوندي .
دحضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم))دیاد سوي سیرت مخکني توکي نه یوازي داچې دمحمدي ((صلي الله عليه وسلم)) امتي پیروانو لپاره دیوه سالم ژوند اساس بلل کېږي ، بلکي هغوي دا انتباه ور څخه اخلي چې دین که له یوې خوا څخه دخداي دفرامینو عملي کول دي دروحانیت جهان ته د ځان دور ښکېلولولاره ده تربل څنګه په ژوندانه کښې ددولتي چاروتنظیمولوپه مشروعولارو کښې ددین له اساساتو څخه شمېرل کېږي همدا لامل وو چې دصدر اسلام په دوره کښې ددولتي چاروفرامین هم له مسجد څخه رهبري کېدله په دې لاره کښې دلړلیداولرلیدټاکل دهغوي دعملي کولوپه پایله کښې جنتونوته دصالحوکسانو ددخول او دلوي الله له عذابه څخه دنجات او له دوږخ څخه دژغورلو لاري وښودلې ،نېك کارونه یې تائیداوله ناوړوکارونو څخه یې دتردید لاره غوره کړله او هغوي یې دمنکراتو په نوم تقبیح کړل دغیرمعتقیدوکسانو لپاره یې هم دا سي اساسي •او سیاسي سمپلونه پرېښوول چې دعقیدې او ایمان دچوکاټ دباندي لادینه خلګ مجبوراً د حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) دسیاسي ابتکارونو دتقلید لاره غوره کړي ، دسیاسي ژوندانه ، نظامي مانور ، پوځ پالني ، بانکي خزانې اساسات ډېر هغه څه وه چې نن دنړۍ ټول دولتونه داکه مسلمانان اوکه غیرمسلمانان دي له هغوي څخه ګټه پورته کوي دا پخپله دحضرت محمد(ص) دځراکت او دولت دارۍ یو ثبوت دئ چې هم دهغه پیرواوغیرو پیرو کسان دنومونږي له دې ډول ابتکارونوکاراخلي اوله خپله ځانه داسي نوې طرحه نسي وړاندي کولاي څودهغه په درشل کښې خپل کاري ځوا ك پر مخ بوزي او که یې را وړاندي کوي نوخاماخا به یې اساس بیا هم دګران پیغمبر له وضع سوو اساساتو څخه متاثر سوي که دهغه له اساساتو څخه په مغاریت کوم نړیوال قدرت یوه طرحه وړاندي کوي پخپل له څخه مودې وروسته له سیاسي بحران او یا به هم داقتصادي بحران په را منځته کېدو سره له ګډوډۍ سره مخ کېږي مونږ وینو چې دصدر اسلام تر دورې را وروسته ډېري داسي امپراطورۍ را منځته سوي چې په لوژیستکي ډول ډېري مجهزي وې اقتصادي منابع یې هم غښتلي وه ولي بیا هم له تزلزل سره مخ سوي ولي اسلامي نړۍ سره تردې چې پرڅو ملتونو ووېشله سوله بیا هم په ایډیولوژیکي ډول اوس ترلې ښکاري
ولي بیاهم هغه امپراطوري جوړوونکي چې په عقیدتي ډول حضرت محمد(ص) له تګلاري سره موافق نه وه هغوی دې ته اړ ول چې ددې لاري پیروي وکړي او ددې ټولو سیاسي پلاس را وړنو لپاره بیاهم دحضرت محمدرسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) وهغوتوکو ته دمجبوریت په توګه لاس ور واچوي کوم چې حضرت محمد رسول

الله((صلي الله عليه وسلم)) څوارلس سوه اته وېشت قمري کاله پخوایې تاداب او بنسټ ایښی وو
په دې اړ وند که په امثالو اتکاء وکو کېداي سي چي ددې رسالې پاته لیکي بس په همغو امثالو ډکي سي کوم چي
دالهي ارشاداتو دپلي کولو په موخه الله حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) ددستور په توګه وحیه
کړیدي لکه په دې اړ وند چي الله((جل جلاله)) پخپل پاك فرمان کښي فرمایي ((ومایِنطق عن الهوااِن هو الا
وحي یو حي))•
ژباړه : محمد (ص) ددین په مورید له ځانه څخه نه رغېږي څه چي وایي ټول بس الهي وحیي ورته کېږي
که د حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) تر دمخه په نژې ماضي کښي موږ دهغه وخت دقیصر او
کسري دواکمنیو پر مهال دانساني ستونزو په اړ وند سرچ یا پلټنه وکړو نو دبحراني تزلزل په موخه چي کوم چا په
ټولنه کښي دګډ ژوند ســارى نه دئ لیدلـئ هغوي اړسوي چي دځان درفا په موخه وکلیساؤ او اتش کدو ته مخه
کړي او ددې کار په تر سره کولو سره یې له ټولنېزو ژوند څخه درهبانیت لاره نیولې او له ټولنیزو ارزښتونو څخه
خپله محروم سوئ دئ په دې پراوونو کښي به انسانان په دې تلقین کېدل یعني وخوره ، وچیښه او دژوند تر پایه
په بل څه کار مه لره او مړ سه بل څه نه څرګندیده ځکه چي په هغووختونو کښي دمذ هب مقیدچوکاټ یومستقیل
دولتي تشکیل اودرسمي دولت اړخونه بیابل دولتي تشکیل ګرځېدلی وو چي په یوه ملت کښي دوه حکومته را
منځته سوي وه یو یې دراهبانو او بل یې دامپراطورو واکمنانو وو همدا دلیل وو چي حضور اسلام کښي رواه
سیاست او مذهبي اوخونو دواړو ته دچلولو اساسات ور کړل تر څو په ټولنه کښي اجتماعي عدالت تامین او ورسره
تر څنګ دژوند په ټولو اررښتونو انسان پوه سي
د حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) داعتقادي هدف ټاکنه او دتحقق موندني داصل لپاره دهغه
غایه ، دهغې په در شل کښي دپیغمبرۍ پر مهال دقرانکریم نزول دقرانکریم د معنوي اموراتو اوارشاداتوڅخه دلار
موندني ،دهغه تاریخي واقعاتوڅخه دعبرت اخیستني په دود په غور نیوني سره دانساني سېرت دتکامل لپاره یوبې
سارئ مثال وګرځېددهغوي دعملي کېدواو نتېجه را ایستوکړنه دوخت او زمان ټولو کسانو ته دا پیغام ورکړ چي
دانسانیت په لاره کښي نېکمرغي او دوحشت په لاره کښي بدمر غي پرته ده ددې اخلاقي تکامل پر بنسټ یې
وفرما یل چي ((بعثت لیتمم مکارم الاخلاق)) ، پر دې بنسټ چي دخپلو سېرتونو په در شل کښي جمود او
کنګل توب رانه ولي خپل ملګري یې هم همدغسي وروزل او هغوي یې هم دسېرت په ګانه سمبال کړل ،کله چي
یې په هغوي کښي دخپل سیرت دعملي کولو اثار او نښې په څرګند ډول حس کړې نو پاته امت ته یې داطمنان په
دودهمداحدیث نبوي((صلي الله علیه وسلم)) پرېښود چي فرمایي:
اصحابي کل لنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم))
رواه رزین ماخذ:مشکوة
ژباړه :زما صحابه دستورو پشان دي په دوي هر یوه پسي چي اقتدا کوي هدایت به مومي
دنورانیت دجهان او بشریت دتقلید په موخه موږ له پورته حدیث څخه دا انګېرلاي سو چي هغوي (اصحابان)
یوازي ستاسو لپاره زما حضرت محمد((صلي الله علیه وسلم) په تقلید دهدایت ستــورى دئ او تاسو له هغوي
څخه دیوې مر جع په توګه ګټه پورته کولاي سي او که اصحابان په حیاتي ډول فوت سویوي بیا ښه دتابعینو له
هغوي څخه تا سي دخپل مخکښ په توګه او دا غسي زینه پر زینه را کښته ورته کړنه تر سره کولاي سي چي په دې
سره خپل اسلامي دین دیوې دوامداره پروسې په توګه راڅرګندېږي اوترمنځ هیڅ سکتګي ،بسنه او توقف نه مني

حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ديوه پيغمبر په توگه دطاغوتي ډلواوشيطاني توطيودشنډولواو راپرځولولپاره ټاکلي دي سره تر دې چي دالله((جل جلاله)) له لوري دنوروانبياؤ تر څنگ حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دهغوي غوندي يوه شانته د نده در لوده اما پر دې بنسټ چي الله((جل جلاله)) دنيا او ما فيها دده له رويه ښکاره کړيدي د حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) اکرام او سپېڅلتيا دنورو پيغمبرانو په پر تله زياته ده چي ده ته په الهي در بار کښي دنورو بندگانو په پرتله تفوق ور کړيدي او هغه ته يې د((وما ارسلنك ....)) په خطاب رحمت اللعالمين ويلي دي پر حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دقرانكريم معجزه امېزه نزول چي په شان نزول کښي يې راز او نياز يوازي له الله سره خوندي او په بشپړ حكمت يې خداي((جل جلاله)) پوهېږي ددې څرگندوی دئ چي نزول يې پر حضرت محمد رسول الله(ص) تفوق پر نورو پيغبرانو ثابتوي د((ومماارسلنك)) خطاب حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ته په دې معني نوو چي الله دنورو بندگانو په پرتله حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) ته ډېر قدر ور کوي او دده او نورو پيغمبرانو تر منځ فضيلت ثابتوي ځکه چي الله دا سي ذات نه دئ چي دچا ولږ يا ډېر څه ته دي اړتيا ولري بلكي (ومارسلنك ....) دالله((جل جلاله)) پېرزو ينه ده چي هغه ته يې ور په برخه کړيده پرحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دالهي كتاب او اسماني دين را تگ او نزول ددې لامل سول چي نور بشريت په پوره ډول دخپلو افكارو دتنوير لپاره دهمدې اسماني او الهي ارشاداتو څخه څومره چي دوي ضرورت ور لري گټه ور ځيني پورته کړي چي دقرانكريم څخه ديوه جامع كلام او له اسلامي دين څخه ديوه كامل قانون په توگه كار واخلي الله دانسانانو دسوالونو دپوره كولو لپاره دقرآنكريم په نصوصو کښي دلوح محفوظ دساتلي ليكني يادونه داسي بيانوي ((لارطب ولايابس الا في كتاب مبين))

ژباړه : نه لوند سته او نه هم وچ سته مگر په کښي ښكاره دي

دا معني چي مطابق له هماغه ليكنو سرهچي په لوح محفوظ کښي ليكل سويدي هرڅه مطابق واقع کېږي دكائناتو او مخلوقاتو دمعلوماتو په اړوند دانسان دهېښ پاته كېدواو دهغه دحل موندني پر بنسټ الله((جل جلاله))په همدې كتاب کښي فرمايلي : ((ويوم نبعث في كل امة شهيداً عليهم من انفسهم وجئنابك شهيدا علي هؤلاو نزلنا عليك الكتاب تبياناً لكل شئ وٍهديً ورحمة وبشري للمسلمين)) سورت النحل ۸۹ ايت

ژباړه : او ((يادكړه اې محمده ! دوي ته)) هغه ورځ چي را پورته به كړو موږ په امت کښي يو شاهد (نبي) په (ويلواو كولو)ددوي باندي له نفسونو(قومونو او قبيلو) ددوي او را به ولو موږ تا (هم اې محمده !) شاهد پر دغو كسانو او نازل كړي مو دي موږ پر تا (اې محمده! متدرجاً)كتاب (چي قران دي) بيان واضح دهر(ديني) شي لپاره ،هدايت (حق ته) ،رحمت او زېرى ومسلمانان ته

ددې كلام دنزول او دهغه دتر ويج په اړ وند لازمه ده چي بايد الله دا سي يو څوك غوره کړي چي په ارواح او جسم کښي ددې مسئوليت دپورته كولو توان ولري

موږ ته الله((جل جلاله)) دخپل وروستني دين را لېږنه او دهغه دعملي كولو انتباه په دې اساس نه را كوي چي((العياذ بالله))الله ((ج))ددې توان نورنه لري چي بل كتاب او بل دين رانازل کړي اوياهم بل پيغمبرنسي ټاكلاي بلكي دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) درسالت انتخاب اودوروستي دين په توگه دمحمدي دين تمبنت داخرت دثبوت په معني دي اوموږ په دې پوه كوي چي هرواجب الفناه ذات لره دنېستى او زوال وخت او مهال سته او دهري سلسلې دفلسفې لپاره دپاي ټكئ سته بېله وحدت الوجود ذات (الله) څخه ، په

دې معني چي هر شي دالله له ذاته پرته له صفره پيلېږي هغه ته دتكامل پړاوسته او دالله((جل جلاله)) دقران كريم ددې مبارك ايت په مصداق ((وماكان محمد اء بااحد من رجالكم ولكن رسول الله وخاتم النبين وكان الله بكل شيء عليما•))

ژباړه : نه دئ محمد پلار په تاسي كښي ديوه چا بلكي استازئ دخداي او ختم كوونكي دنبيانو دئ او الله (ج) په هر شي پوه دئ

دقران كريم ددې مبارك ايت په مصداق پخپله دحضرت رسول الله (ص) دا حديث يوكره ثبوت دهغه دوروستي والي ښوو((انا قائد المرسلين ولافخرو اناخاتم النبين ولافخرو اناشافع ومشفع ولافخر))• رواه دارمي

ژباړه : زه دپيغمبرانو قائد يم او فخر نسته ، زه ختم كوونكي دپيغمبرانو يم او فخر نسته ، زه شفاعت كوونكي او زما شفاعت قبول كړل سويدي او فخر نسته

د((ان الله علي كل شئ محيط))•

ژباړه : بېشكه چي الله دعلم او قدرت په لحاظ دهر شي احاطه كوونكـــي دئ

په څرګندونو سره دالله دوجود څخه پرته ددې قيوداتو څخه ددې تعيناتو ټا كنه دا ثبوت ښوي چي نورانساني تفكراودهغه تذهين هم دمؤقت وخت لپاره جوړاو عيارسويدي ،انساني اوحيواني ذات دخپلو معنوي او مادي ستونزو درفع كولوپه اړوند دقرانكريم دجامعيت او د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دسنتي پيروي څخه ګټه پورته كړي دا چي داسلام دعقيدې دنه منلو او دنه تائيد په وړاندي ډېرو انسانو خپل ټارګيټ ((دتګ مسير))بدل كړي او دادين يې دوروستي دين په توګه نه مني ، پر اخرت ايمان نه لري ، دځان لپاره يې دمصؤنيت لاره نه ده غوره كړي او نه يې هم دانساني جهان لپاره معنوي خير ښېګڼي دسرته رسولو مسئوليت غوره كړي ددې انسانانو لپاره هغه ورځ را تلونكې ده چي دوي به دخپل نه مسئوليت ددرك كولو په پايله كښي دهمدې قراني ايت ((ربما يود الذين كفروا لوكانوامسلمين))•

ژباړه : ډېر ځلي به كافران داتمي او هيلي كوي چي كاشكي دوي مسلمانان واي

پښېماني وكړي خو دا پښېماني به هيڅ ګټه نه ور رسوي دوي ((كافرانو)) به د((ويقولوالكافر يا ليتني كنت تراباً •))

ژباړه : او وبه وايي كافر كاشكي چي واي زه خاوري

د كلمې په مصداق اعتراف كو ي چي البته دا به هغه مهال وي چي ددوي به وهيڅ شي ته لاس نه رسېږي او له خپلي اشتباه به سر ټكوي

ديوه وروستني پيغمبر په توګه دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) بر يالی پروسه او كارنامه هغه ژوندي ثبوتونه دي چي دخپل جسمي پيغمبرانه ژوندانه په (٢٣) كلنی كښي دتبليغاتي كمپاين ، عملي كوښښ ،نېك سيرت ، سياسي سلوك ، ټولنيز ژوند او تر دې مافوق دالهي ارشاداتو دتر ويج په پايله كښي انسان ته ديوه رښتوني اواجتماعي كړنلاري اساس كېښېښود

دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دمعنوي جهان دمفاهيموپلي كول دحضرت انس ((رض)) په روايت د((يسرواولاتعسرواوبشرواولاتنفرو)) رواه البخاري

ژباړه :اساني وكړئ سختي مه كوي يو له بله زېرئ وركړی او نفرت مه كوي

په شېوه ددې څرګندوي دي چي دهغه پيغمبر((صلي الله عليه وسلم)) په پيغمبرانه ژبه كښي دحقيقت ، له

پيغامه او دهغه پيغام دپلي کولو سر بېره بل داسي پيغام پروت دئ چي ناسوتي عالم ته دخداي دمعرفت ، انساني کرامت ، دښې ګنې تر څنګ دميني ،محبت او اسانۍ اساسات نغښتي او بيان کړي •

حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم)) ديوه بې ساري انسان په توګه تل پخپل نفس حاکميت در لود ، هغه په ځان باوري وواو اطمنان يې درلود چي دالله په حکمت دخداي((جل جلاله)) دفضل ، رحمت او غفران په جامه پسولل سويدي او دالله دقدرت پرته بل داسي ځواک نسته چي له هغه دي دا ناز واخلي او په اراده کښي دي يې بدلون را ولي

د((لانبي بعدي))دکلمې څخه په استنباط دوروستي پيغمبر په توګه که له يوې خواڅخه عامه انسانان دحقانيت پرلورراماتول له بل پلوه يې دهغوي څخه دخلفاي را شدينو غوندي کسان استحصالول تر څو ددينې ارشاداتو دتبليغ اوترويج دتعميل تر څنګ پر ورځنيو چارو دحکومت کولو مېتودونه او ددې لاري سياست او دين په بشري ژوندانه کښي سره ترلي را وړاندي کړي

حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دا سي کار نامې ترشاپرېښي دي چي دهغوی څخه دهري يوې بيانول ددې ګواهي ور کوي چي هغه يو رښتونی پيغمبردي

مطلب

دپورته لوستني څخه به ډير داسي څه تر لاسه کړو چي درانه او صفا ژوندانه په يو ځاي نه يو ځاي کښي به مو په درد وخوري را به سو ددي بيان کوټلي مطلب ته هغه دا چي په خلصه توګه بايد دا خبره څر ګنده سي چي الله (ج) پخپله همدارسول الله (ص) ددواړو جهانوسرداروګرځاوه او دخپل پاك حکمت او پاخه تدبير په در شل کښي يې دبېساري توان لړۍ همدته ورهديه کړله رسول الله (ص) هم ديوه مطيع بنده په توګه دالله ټول اوامر پر ځان ومنل او دمنني ترڅنګ يې انسانان په دې عملاً او نظراً وپوهول چي انسان يعني څه ؟ ژوند يعني څه ؟ بندګي يعني څه ؟

چاچي دپاك پيغمبر (ص) له مسېره ګام اړولي کېداي سي جهاني مؤقت تعظيم به يې برخه سويوي خو په اخرت يې الله (ج) خبر دئ چي څه ډول مجازات به ووينی ؟ يقيني ده چي الله (ج) به هغه سخت ترين دعذابونو ور کوي

تردې وړاندي کوموانسانانو چي دالهي دينونوله اړخونو لاري اړولي دي دهغوي دلاربښوونو لپاره يې ډېرنور پيغمبران هم را لېږلي ول دحضرت محمد (ص) وروستی والي په دې معني دي چي ببله وحدت الوجود څخه هر شي لره دسعوداونزول مرحله سته چي په دې لړ کښي دنبوت ورو ستی مر حله هم پر حضرت محمد ((ص)) ختمه ده

حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم))ديوه مبلغ په توګه:

دژوندپه بېلابېلواړخونوکښې دانسانانو هڅي او دهڅوي په تعقيب يې سېر دهمدې لپاره وي چي دخپل دمر بوطه اړېښت دپوراينې لپاره دخپلو هڅو ار زونه ، زياورنه او زياتونه تر سره کړي په دې اړخ کښې دژوندانه دچارو په مادي او معنوي اړتياؤ کښې ډېرمتفرق شقونه مو جوددي چي دهڅوي لپاره بيل بيل کسبګراوهنرپالان په پخپلوپېشوبوخت کېږي چي داوسني جهان دنړيوالو خپريزومعيارونودپلي کولواودهڅوي په مفهوم دکمونيکېشن CAMUNICATION موترغوړو کليمه موډرنه نالېزم دژور لپاره پوهېدني سره داولس کولو په پلي پوهاوي عامه کېږي چي ددې هنراساسي هدف هم دخلګوپوهېدنه ده ديوه ښوونکي ، ملا ،واعظ , نطاق او خبري مسئول په خبرومور هغه وخت پو هېدلاي سو چي په خبروکښې جامعيت ، روان والې ، ساده لفظي ولري او دهدف متمرکز ټکي بيان کړي ددې خبري په اړ وند دفارسي حکيم عمر ((خيام)) دانيمه بيتي چي وايي ((اګر در خانه کس است ، يك حرف بس است)) ديوې بېلګي په توګه را وړاندي کېږي چي انسان بايد په نيمه پوه سي خو ددې خبري نيمګړ تيا به په دې کښې نغښتيوې چي ټول انسانان ،نقطه چين نسي کېداي چي په نيمه خبره دي پوه سي اوخپل مطلوب هدف په مرموزانه توګه تر لاسه کړي ، ځکه نوعامو وګړو ته بايد دهڅوي په ژبه خبري وسي تر څو ژورناليستيکي نورمونه يې پرځاي سويوي ددې ټولو پوهېدونواو نوښتونو لپاره د حضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم))داحاديثو لوست او په سليسه توګه په هغوي پوهېدنه دابنسټيز اساس تشکيلوي او هرچاته دا پيغام ورکوي چي خبري کوونکي بايددرساء ، سپېڅلو ، او له باريکيو څخه دخلاصو خبرو څښتن وي • تر څو مخاطبين (اورېدونکي) يې دپيغام په مفهوم پوه او دخپلو مغزونو په خانقاؤ کښې يې هغوي ته دتمښت ځاي ور کړيوي ددې روانوالي په اړوند دحمدالله صاحب همدا مقوله يوه کره خبره ده چي وايي ((خيرالکلام ماقل دل ولم يمل))

دحضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دخبرواغېزه دهغه څه څرګندويه ده کوم• چي په خوله يې ويل هغه يې ټول په عمل کښې څر ګند کړي وه دنظريې پوهي او دهغې دخبري خپروني په شفاهي وينا په حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم))درساتبليغ پر بنسټ وحقي لاري ته دانسانانورا بلل نه يوازي دځان سنت باله بلکي دالله دفرمودې پر بنسټ چي:-

ادعو الي سبيل ربك بالحکمة والموعظة الحسنة •

ژباړه : بلنه کوه ((اې محمده! خلقو ته)) ولاري درب خپل ته په حکمت او پند سره

د ځان فرض ګڼل چي دالهي وروستني دين پر لور دنېکمرغو انسانانو بهيررامات کړي دحضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) تبليغ او دحق ولاري ته دانسانانورا ماتول د((ورايت الناس يد خلون في دين الله افواجا)) •

ژباړه :اوخلګ ووېني چي دالله (ج) په دين کښې به په ډلو ډلو راداخلېږي

مصداق وګرځېداودهغه دپاك کلام دترويج په پايله کښې په لمړي ځل دټول حجاز ټول مشرکين داسي قانع سول چي په درويشتو کلونوکي يې دمکې ،يثرب ،طايف اودهڅوي په لنډ چاپېر کښې دمشرکيت بديل داسلام اساسي ارکان اودپاکي عقيدې پلي کول نتېجه سوه اوبيادنوموړي په تقليددهغه تبليغاتي پروسې ددې جوګه سوې چي نوراصحابان ،تابعين اوتبع تابعين يې دسنت لاره تعقيب او په انساني نړۍ کښې يوانقلاب را ولي حضرت محمد

رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ددعوت او دهغه دپلي کېدو په لاره کښي هغه زحمتونه وګالل چي ساړئ یې دنورو نړیوالو انسانانودتبلیغ په لړکښي نېست ښکاري ،هغه دخپلي بلني په اړ وند دطائف په ښار کښي په پښو او پښو باندي بهاندي ویني وزغملي اما دهغوی له بلني ځخه یې لاس وانه خیست دحضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دبلني او پاکو خبروریښتینولي او صدق وو چي تر ننه پوري موږ دهغه ثمره خورو په دې اړوند محمد ابن سیر روایت کوي :

ان هذالعلم دین فانظر عمن تاخذون دینکم

په رشتیا چي همدا دین داسلام دي وګورئ تاسو خپل دین له دې نه واخلي

دا په رشتیا هغه روان نبوي کلام چي موږهر یو دا فهم ځیني تر لاسه کړیوي چي دخپل ځان لپاره ددین لاره غوره کړو او دالله په وړاندي دخپلي بندګۍ ښکارندویي وکړومو ږ ته دهغه له پاته شونواوسېرتونو ښکاري چي دهغه ((صلي الله علیه وسلم)) فکري تمرکز پر یوه محدود ذهنیت نوو چي دمحدودوکسانو لپاره دي یې کار کړي وي په دې اړ وند لاندي سوالونو ته را ځو چي :

ولي حضرت محمدرسول الله((صلي الله علیه وسلم))دقبیلویت پراساس داسلامي دین پروسه پرکار وانه چوله ؟ جواب یې واضح دي هغه په دې معني چي که دقبیلویت پراساس یې دتبلیغ پروسه پرمخ بېولې واي نویوازي به دقریشو په ټبرکښې دبني هاشم کورنۍ له دې نېکمرغۍ ځخه برخمنه سوې واي اسلام به یې منلي واي چي دلته به یوازي دحضرت محمدرسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دتبلیغ پروسه په بني هاشموکښې محدوه سوې واي اوحضرت محمدرسول الله((صلي الله علیه وسلم)) به یوازي دیوه کورني مسؤلیت دنفوذ په ساحه کښي راایسارسویواي ، یوازي به دبني هاشمو پیغمبرواي اویوازي دوي به یې له فیو ضاتوبرخمن سوي واي چي نن به داسلام ببلګه اصلأنه ښکارېدلاي او کواي هم صرف په مکه کښي به دبني هاشمو قبیله واي

ولي حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دقومیت پر بنسټ خپل تبلیغ نه کاوه ؟ جواب : پر دې اساس چي الله((جل جلاله)) حضرت محمد رسول الله ((صلي الله علیه وسلم)) یوازي دقریشو دنېکمرغۍ لپاره نوو را لېږل سوي بلکي دعالم بشریت لپاره په رسالت ګمارل سویۀ که داسي سویواي نوداواضح وه چي پخپله دمکي دقریشو په قوم کښي موقتأدادین خپورسویوي او پایله به یې بیا هم دبني امیه او بني هاشموترمنځ په مکه کښي داوس او خزرج دوختونوپشان دټکرونولړۍ پیل سوېواي چي داهم دتبلیغ په اړخ کښي سقوط راووست

ولي حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دملتپالني پراساس داکار نه کاوه ؟ •هغه په دې معني چي یوازي به نو دعربو لپاره دیوه ناجي په توګه راڅر ګندواي اودعجمونړۍ به ځیني پاته واي چي دلته به بیاهم دحضرت محمدرسول (صلي الله علیه وسلم)په نبوت کښي (العیاذبالله) شك پیدا سویواي لهذا حضرت محمد رسول الله ((صلي الله علیه وسلم)) دخپل تبلیغ پروسه پر دې پورته خبرو متمرکزه نه کړله بلکي هغه دټول انساني جهان لپاره دتبلیغ یوه استازي اودحقانیت دناجي د نه ده پر غاړه واخیسته ،حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دعقیدې په کروکي -کښي را نغاړلي ټول انسانیت ته دیووالي او وحدت الوجود ذات دپرستش پیغام ورکړ ټولوانسانو ته یې بس همدا توصیه وکړله او هغوي یې پوه کړل چي په مادي چوکاټ کښي بایدیوازي دحق او باطل ترمنځ مبارزه ونه سي بلکي انسانان باید دمعنوي جهان په درك کولو سره خپل دتبارز تبلیغاتي اړخ ونیسي ترڅوخلګوته دا جوته سي چي دانسانانو لپاره یوازي مادیات مطرح نه دي هغوي باید دمادیاتوترڅنګ په دې پوه سي دانسان لپاره دا سي یوه پدیده هم موجوده چي هغه یې او س پخپل دې

خواراوناتوان فکردرك او تشخیص نسي کولاي خو دزماني تغیراتو په لړ کښي هرو مروورسره مخ کېږي ددې خبري لپاره موږ ښه مثال دیوه انسان لپاره تخمیني دېرش کلن عمر فرض وو او بیا فکر کوو چي که انسان ددېرشو کلونووي نو پنځه دېرش کاله تر مخه به همغه انسان چیري ؤ ؟ دهغه دنطفې اساس (کروموزوم) چیري متشکل وو او بیا په څه ډول هغه دپلاروملاته را انتقال او یا دهغه په ملا کښي له نېست څخه تولید سوي کومه قووه دچا په امر موجوده وه چي دا کروموزوم chromosome ((په وجودیې را وړ او دمور په رحم کښي دسپرم دیوه څاڅکي ((اوبو دمایع اوبوله شپږ څلوېښتو څخه یو کروموزوم ددې جوګه کېږي چي دیوه انسان دوجود نطفه له اوبو څخه په ګاټه وینوله هغو څخه دغوښو ، بیاپه هډو کو ،غوښو ، پلواو سم انساني شکل واووښت او دیوه موجود په ډول متمرکز او بیا په څه ډول انسان سواو وزوکېد لکه الله (ج) چي فرمایي :
ثم خلقنا النطفة علقة فخلقناالعلقة مضغة فخلقناالمضغة عظٰماً فکسوناالعظٰم لحماً ق ثم انشانٰه خلقاً اخر فتبارك الله احسن الخٰلقین •
ژباړه : بیا وګرځوله موږ دانطفه ټوټه دوینو (کلکه سریښناکه) بیا وګر ځوله موږ دغه ټوټه دوینو یوه وړه بوټۍ دغوښو بیا وګرځوله موږ دا بوټۍ دغوښو هډوکي بیا ور واغوستله موږ دې هډو کو ته (پس له پیدا کولو درګونو اودپلو او نورو) غوښه بیا مو ژوندی پیدا کړ ي دي په پیدا ینبت سره ((بل په نوي صورت) پس ډېر لوړ لوي دي شان دالله (په قدرت او حکمت خپل کي) چي ډېر ښه پیدا کوونکی (صورت تړونکی) دي(له نورو ټولو پیدا کوونکو صورت تړونکو څخه)
او بیا چي همدې انسان ته موږ دعمر یا ژوند کولو وروستۍ نېټه اویا کلنۍ وټاکونو بیا به پخپله هښې کېږو چي داویا کلنۍ دمړیني ترواقع کیدووروسته په قبرکښې پنځوس یاسل کاله وروسته انسان څه کېږي ار واح یې چېري ځي ؟ دهډوکو پرته دبدن دغو ښو (ایزو مېرۍ)بخار سوي ژونکي (حجري) یې چیري ځي او څه کېږي ؟ دې ټکي ته که موږ متوجه سو خپله به دا ښکاره سي الله (دخپل حکمتي جهان دنښو په لړ کښي انسان په معنوي جهان کښي له هسته ونېست او له نېسته وهسته را پورته کوي دانسان لپاره دمعنوي او مادي اصلیت دپېژندني په موخه حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دعالم انسان ترمنځ داسي پیوندرامنځته کاوه چي هغوي خپل ځانونه وپېژني دتبلیغاتي پروسې دپیاوړي کېدواو دانساني فکر په یوه سالم چوکاټ کښي را وستل خپل دنده بلله پیغمبر((صلي الله علیه وسلم)) به دجاهلواو ناپوهوانسانانوترمنځ حساب یوازي دحقیقت او حقانیت اودهغوي په وړاندي دمردودي لاري دبیلوالي لپاره خپل پیغامونه خپرول حضرت محمد رسول الله ((صلي الله علیه وسلم)) انسانانو ته دبېلتون تو پیر یوازي دهوښیاري ، ځراکت او دهغه په وړاندي د ډر پلۍ او کوڅه ډبۍ پر بنسټ کاوه هغه کسانو چي دالهي ارشاداتو لاره به یې نیوله ، دده(نبي ص) پر سنتو به تلل هغه یې دتسلیمۍ دلاري سپاهیان بلل او هغه څوك چي به ځیني منحرف ول هغه ددې کسانو څخه بېلول په دې اړ وند ددې خبري لپاره د ((واذاخاطبهم الجاهلون قالوسلاماً)) یوه ښه نسخه بللاي سونتیجه اخلوچي حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دنرمواومنځلاروخبرود ویناوو په انداز کښي • ، ددې تر څنګ هغوي ټولو ته لمړئ پرخپل ځان دعملي کولو کړنه نورو ته دهغوۍ ور ښوونګ او بیا دهغوي تعقب ددې لامل ول چي دحضرت محمدرسول الله((صلي الله علیه وسلم)) خبري دي سل په سلو کښي ګټوري او مثبته نتېجه ور کړي او دنړۍ خلګ یې دتبلیغ او دعوت له لاري داسلام په سپېڅلي معنوي او مدني دین مشرف سي تر دې وړاندي دحضرت محمدرسول الله((صلي الله علیه وسلم)) پیغمبرانه معجزه دلته هم ثابتیږي چي په زماني لحاظ دهغه وخت اواوس وخت تر

منځ دژوندانه په هرواړخونوکښې دا که سیاسي وه ، که اجتماعي وه او که نورډېرتوپیرموجود وو په نني ډول موډرن ساینسي او ټکنولژیکي خبریز توکي ، دمطبوعاتو په سیستم کښې دموډرن ژورنالېزم او دهغه درشتو نه موجودیت ډېري ستونزي لرلې ، ژبني میتودلوژیك سیستمونه او اصطلاحات نول موجودلاکن بیا هغه کلام چي دلوي څښتن له لوري) دتبلیغ او دهغه دپوهیدني لپاره تعین سویۀ هغه ژبه وه چي تراوسه یې بیا دډېرونوښتونوترځنګ په ځان کښې نوي نوښت په نوي بڼه ومانه ددې ژبې پوخوالي او بشپړ توب اوپه همدې ژبه دحضرت محمدرسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دیني تروج پردې ګواهي ور کوي چي هغه دخپل وخت محبوب ویاند بلل کېده او په ژبه کښې یې ماهرانه ،پیغمبرانه او صالحانه پیغام پروت وواو هغه ((صلي الله علیه وسلم)) یې دیوه رښتوني پیغمبر په توګه موږ ته را وپېژاند ،سره تردې چي له هغه سره یوه پیغمبرانه ژبه موجوده وه او دیوه عالم ، عامل مبلغ په توګه یې ترخلګو دریښتینولۍ پیغام رساوه ورسره ترځنګ یې دخبرو په ځواك کښې توان نغښتۍ ؤ ،دخبروکولو په جریان کښې یې حوصیله درلوده ، ستړ یایې نه احساسوله او کله چي به یې خبري پیلولې هغو خبرو ته یوه ټاکلې اجنداپه وقفه یې ډول تعین وله ،پر ټاکلې موضوع به رږغېده او خبري یې پرخلګو نه غمېدلې ابن زید عمروابن اخطب انصاري ((رض)) روایت کښې چي :ان النبي صلي الله علیه وسلم صلي الفجر یوماً صعدالمنبر ،فخطبناحتي حضرت الظهر ،فنزل ثم صلي ثم صعدالمنبرفخطبناحتي حضرت العصر ،ثم نزل ثم فصلي ثم صعدالمنبرفخطبناحتي غربت الشمس فاخبرنا بماکاهوکائن فاعلمنااحفظنا))•

ژباړه : حضرت محمد (ص) یوه ورځ سهار لمونځ ادا کړ او بیا پر منبر کښېنوست موږ ته یې وینا واوروله تر هغه وخته ځو چي غرمه سوله بیایې لمونځ ادا کړ وروسته بیا پر منبر کښېنوست ځو چي ماز دیګر سو بیا دماز دیګر وخت را غلي بیا یې لمونځ ادا کړ بیا منبر ته وخوت وینا یې واوروله تر ماښامه پوري موږ یې پوه کړو په هغه څه چي هغه کېدونکي دي او موږ هغه څه یاد کړل نو په موږ کي تر نورو زیات پوهه لرونکي هغه وي په چاچي زموږ حافظه زیاته سوه او ومو ساتل کوم چي حضرت محمد رسول الله (ص) راته وفرمایل ((دهمدې خطبې پر مهال)) ددې پورته روایت څخه دا څر ګندېږي چي حضرت محمد رسول الله (ص) داړینو مسایلو لپاره دخبرو لپاره ځانګړي پروسیجردرلود او دهرتبلیغاتي پرو ګرام لپاره یې یو ټاکلې اجندا جوړول چي البته نن یې دژورنالېزم په جهان کښې موډرن رنګ اخیستۍ دهمدې حدیث په مصداق موږ حضرت محمد رسول الله (ص) دیوه ښه او بادسپلینه نطاق او ویاند په توګه پېژندلای سو یا په بله معني دمعاصري نطاقیزي اجندا بنسټګر یې بولو چي البته دخپل وخت او زمان ، منځني زمان ،او سني زمان او راتلونکي زمان هوښیارو خلګو ته به یې خبري دمنني وړ وې ددې ترځنګ چي نوموړي پخپلو خبرو کي له رساوالي اوروانۍ څخه کار اخیست خوورسره ترځنګ هغه پر دې ټینګارکاره چي بایدخبره په پوره تحلیل ترسره سي دمینااو طوطي غوندي باید انسان دټیپریکاردر پشان نسي چي هره فیته ور واچوي هغه درته وایي بلکي په خبرو کښې باید روان والي تر څنګ له مکث او تحلیل څخه کار واخیستل رشتیا او درواغ دخبري معلوم کړي لکه چي پخپله حضرت محمد ((ص)) په دې اړوند فرمایي کفي بالمرء کذباً ان یحدث بکل ماسمع رواه ((مسلم شریف))

ژباړه : دسړي ددرواغو لپاره همدا بس ده چي هر څه اوري هغه نورو ته بیانوي

له پورته موضوع څخه دا پند اخلو چي رسول الله یو رښتوني پیغمبرانه مبلغ وو او او ور سره تر څنګ دجهان دژور نالېزم یو مبتکر او نوښت ګر استاد دي

عمومي هدف

دانسان تر مغزونو دپیغام رسول ،دخبري کوونکي او خبري اورېدونکي تر منځ دپوهېدني اړیکه دافهام او تفهیم
))په نوم یادېږي دا پروسه چي کله پر کار لوېږي له درې ډوله موډلونه بایدکار واخیستله communication((•
سي چي هغه عبارت له ((خبري کولو • ، اوریدلو • ، او لیدلو))څخه دي ددې تر څنګ دپیغام په وړاندي کولو
اودهغه په خپرولوکښي ځلورنوراړخونه مد نظر نیول کېږي چي ((هدف ،ځان ښودنه ، اړ تیا ، غوښتنه)) دي که
دپورته درو موډولونو او له څلورواړخونو څخه یو هم دپیغام دخپرولو پر مهال دجانبینو تر منځ ونه کارول سي په
دې مورید کښي پیغام نیمګړي را ځي او کله چي پیغام نیمګړي سو هلته مکالیمه هم په صحیح ډول صورت نه
نیسي دحضرت محمد ((ص))درسا خبري کولو پایله له همدې ثابتېږي چي هغه په هماغه وخت ټول همدغه
اړخونه او توکي مد نظر نیولي ول چي تر اوسه یې نه یوازي په اسلامي ټولنه بلکي په غیراسلامي ټولنه کښي هم له
اصولو کار اخیستل کېږي دا پخپله دخبري کولو په مېتودونو کي دحضرت محمد (ص) عمومي مکالیموي ابتکارانه
هدف څرګندوي او دهغه هدف هم همدا وو چي انسانان باید دپوهېدني لپاره له کره ، روانواوساده الفاظو څخه کار
واخلي

خصوصي هدف

دحضرت محمد ((ص)) په رسا خبري کولو او دهغوي په رواجولو کښي هم خصوصي هدف داوو چي دخداي
مخلوق په ځانګړي ډول عالم ناسوت ((انسانان)) دخداي((ج)) په اوامرو ښه ترا پوه سي او ددې پوهېدنو
محدودیت یوازي په هوښیاروا وځیرکوخلګوکښي پاته نسي بلکي عوام ټوله دالهي اموراتو ،قراني ارشاداتواو دیني
رسوماتوڅخه برخمن وي

مقصد

یې داوو چي انسانان ترخپل منځ دپوهیدني لپاره له ټولو هغورواپدیدواو مېتودونو څخه کارواخلي کوم چي انسانان
خپل منځي ځانونه په پوه کولاي سي

مطلب

موږ باید دحضرت محمد ((ص)) دطریق مسنوني په عملي کولوکښي هروخت داسي خبري اداب اونزاکتونه ولرو
چي نورموله ژبي څخه په عذاب نسي او ښه ترا پوه سي

حضرت محمدرسول الله(صلي الله علیه وسلم)دیوه سیاست پوه په توګه:

)) رهبري یامشرتابه هغه اړتیا ده چي دانسانانوترمنځ مطرح کېږي دامشرتابه پردووعمده leader shipالېډر شیف((
برخووېشله کېږي چي یوه یې ډیموکراتیکه یونواخته مشرتابه ده چي عموماً په دولتي مشرتابه ، وزارت ، ریاست ،
مدیریت یا دسیاسي احزابود((ګوندونو)تشکیلاتي رهبریو لپاره پرمخ وړل کېږي او دهغوي مشرتابه پرغاړه اخلي
هریوکس چي ددې رهبرۍ وړتیا ولري ځان ورته کاندیده وي دا مشرتابه دیوه دقیق پلان ،څارني ،
تطبیق ،پلټني ،ازمویني ،اونتېجه اخیستني پربنسټ په منظم ډول ولاړ ه وي او ټاکلي پایله په لاس را وړي دوهم
ډول مشر تابه بیا هغه ده چي اما تورډول ولري پریوه ځاي تمرکز نه پیداکوي په ځېنو مواردوکي که اړتیاولیدل سي
تغیراوبدلون پکښي رامنځته کېږي دصلاحیت اومسؤلیت ساحه نه پکښي اټکلېږي ،څارنه کنټرول او نظارت نوي
پکښي خو تر ډېره وخته دمنظمي او دیموکراتیکي رهبرۍ په پرتله ښه موثره تمامېږي چي مثال یې په کلیوالي
سطحه دسپینږرو مشر تابه چي هم دروغو جوړو ، دښادیو دورځو دلمانځلو ، دفاتحو دمراسیمو دمشرتابه ، په
کلي کښي دشخړو دهوار ي او نورو لپاره پر مخ وړل کېږي چي نه کوم تشکیل پکښي قرار لري او نه هم کوم اړین
مسؤلیت داډول رهبري دلمړي رهبري معکوس توپیر لري هغه په دې معني چي په دولتي مشرتابه کښي دپر
سونلوځواني ، کاري ځواك ، استقامت ، پلانیزه پوه مد نظر نیول کېږي خو په دې مشرتابه کښي بیا کلیوال مشر
توب ، زړې تجربې ، ددستر خوان در لودل ، اوپه ټولنه کښي رسوخ درلودل داهغه څه دي چي په ننني نړۍ
کښي یې خلک دمشرتابه یا رهبرۍ په نوم یادوي اما دحضرت ادم (ع) را وروسته دانسانانو دزیات تکثر په پایله
کښي انسانان دګډ ژوند په کولو سره اړ سول چي دټولني دکنټرول او مشکلاتو دمخنیوي په دود دالهي اموراتوسره
سم داسي څه طرزالعملونه پر کار واچوي څوورځني کارونه پر مخ بوزي او کومه ستونزه یې تر منځ پېښه نسي دا
یاده سوې خبره چي یو ربښتونۍ حقیقت دي چي دحضرت ادم (علیه السلام)) له پیدایښت څخه دمځکي پر مخ
دانساني ژوند پیلامه پیل سوېده اماغیر اسلامي مؤرخین په دې نظر دي چي دمغارو ددورې څخه نیولې چي
دکمون اولیه وخت تمثیلوي انسانان په ګډ ژوند کولو سره اړ سول په دې دواړو صورتونو کښي له ډېرو
انسانانوسره دخپلو تفوق پسندیو په غرض درهبریت او واکدارۍ غریضه پیدا سوېده
درهبریت او مشرتوب دا غوښتني وروسته دفرعون صفته واك غوښتنو پر بنسټ واووښتي چي دعاجزو او تر لاس
لاندي انسانانو پر ژونددحکم راني کولو ،په هغوي داجباري کارونو دتر سره کولو ، محوه کولو په اړه یې خپل
نفسي تمایلات نورهم پراخ کړل چي دا ده عامه انسانانو لپاره دمحوه کېدو لامل وګرځېدل الله((جل جلاله))
دخپل فضل او مرحمت په لړ کښي دخپلو صالحو بنده ګانو درالېږلو لړۍ پیل کړله او انساني جهان ته یې درفا لاره
پرانیستې پرېښوولي دوخت او زمان په شرایطو سره یې نوي دین ، نوي صحیفې ، او نوي کتابونه راو لېږل
او داړ تیا پر مهال به بیا دیوه بل نوښت په را تګ بل نوي دین را تلئ ټولنیز ژوند به نوي کېده اما دهغه نوښت تر
شا به ددیني اساساتو پرته بل کوم سیاسي نظام نه پاته کېده چي نور نړیوال کسان یې په مستقیم یا غیر مستقیم
ډول پل یو ني ((پیروي))وکړي ځکه چي په هغه وختونو دانسان فکري تکامل لا هومره پراخ نوو لکه څنګه چي د
حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) تر ظهور وروسته یې سارئ لیده کېده •د حضرت محمد رسول
الله((صلي الله علیه وسلم)) دجسمي پیدایښت څخه دنږدې ماضي او بیا دپیغمبرۍ په وخت کښي چي له یوه
اړخه دنوشېروان ، کسري او قیصر واکمنیو واکدارۍ مو جود وي په بل اړخه کښي په مکه یثرب ، یمن ، شام او

مصر کښې قبیلوي واکمنۍ مو جودي وې دغوټولو دخپلو دولتونو او قبیلوي حکمرانیو لپاره دا سي سالم پلانونه نه لرل چي دهغوي په توسط انساني جهان ته نجات ور کړي او په سیاسي لحاظ یې دا سي خطي مشه نه در لوده چي وکولاي سي انسانان پر یوه متمر کز نظام را وخر خوي او دژوند کولو په مفهوم یې وپوهوي ددې تر څنګ دحضرت عیسي (ع) له دین څخه درومي امپراطورۍ انحراف ، دکلیساؤ درهبانیت لا مل ګر ځېدلئ وو ایراني کسري دزر دشت او اتش پرستۍ لوري ته مخ اړونه کړېوه دمکې په قریشو کښې دانساني غلامۍ او غلام ذبحوني ترخه خرافات هغه لاملونه وه چي ورته باید دا سي یوه سیاسي پروسه دیوه ستره او حقیقي نظام په توګه را څرګ نه ده سي تر څو دروحاني عالمي پیوند هـ څخه تر انساني ټولنیز ژوند پوري دیوه سیاسي ثبات بخښونکي نظام او اساس کښېږ دي چي دپان اسلامېزم په معني په معاصر سیاسي تیوري کښي یادول کېږي دانسانو تر منځ توپیر ، دنژاد ، قوم ، ژبې ، رنګ او........... بر بنست جوړ نه بلکي هغه باید دانساني استعداد ، کرامت ، ځراکت او له خدایه دوېري پر اساساتو ولاړ وي چي حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) ددې کار لپاره بیا هم غوره انسان ثابت سو دهغه دا کړني چي پاته کسانو لپاره دیوه سالم روش او رهبریت په پیروي دعربو او عجمو په ور څېرمه نړۍ کښې دمنطقه پرستۍ ،نژادپالني اوسرمایه دارۍ تفوق ټول هغه امتیازاتو له منځه تګ په دې معني وو چي ، دانسانانو تر منځ داسي مساوات غوښتونکي را منځته سي چي دوګړو تر منځ ددوستۍ مزي ټینګ کړي ، دنورو سیاستوالو په شان نه چي یوازي یې دخپلو سیاسي اهدافو دپلي کولو لپاره دمعصومو انسانانو له قووې څخه کار اخلي په هغه کښې یې یوازي دخپل هدف په لاس را وړل مد نظر نیولي وي ، هغوی ته د ا سي وعدې ور کوي چي هغه وعدې خپله دده په وس کښې هم نوي او له دې ډول نیرنګونو پر هغوي دځوانۍ ړغولو ډنډوره ړغوي د حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) سیاسي پروسه ددې انسانانو څخه په توپیر یوازي ددې لپاره وه چي بشریت ته یو سالم نظام په مېراث پاته سي او تر یوم القیامې پوري دانسانیت لپاره بایدداسي یودولتي سیستم را منځته سي چي دمادي امکاناتو ترتهیې سربېره انسانانو ته دژوندانه هر اړخیزسهولت را منځته کړي دپوهني زمینه برابره کړي ، دهغې پوهني په لړ کښې دانسانانو لپاره ،دښلو ،ښلورشتو په انتخاب سره دراتلونکو اولسونو دخدمت جوګه سي او ددې څخه مافوق باید انسانان دمعنویت په مفهوم پوه سي چي دمعني هدف او غایه یعني څه .

یو ریښتوني سیاسي او نظامي رهبر

حضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دهغو ځان غوښتونکو په اړه چي دخلګو دچوپړ لپاره نه بلکي پر هغوی دحکمرانۍ کولو لپاره یې ځا نونه سمبالول غو ښتل کله هم دامیریت دمقام امر نه ور کاوه او هغه چاچه به په خوله دامریت غوښتني هیله لرله په دې یې په دې اړوند به یې اګاه کول چي باید په پسې نسي ځکه چي هغوي بیا هم دخپل هوا اوهوس دښکار لپاره دا کار کاوه نه داولس دارامۍ لپاره په اصحابوکراموکښې دېرداسي کسان ول چي هغوی دکورني پیوندپراساس حضرت محمدرسول الله((صلي الله علیه وسلم)) ته ورنژدې وه ،او ورسره تر څنګ دنورو عامه اصحابو پشان دده پیرو وه ، دده څخه تقلیدکوونکي وه ، ورسره ترڅنګ دوخت دسیاسي او نظامي اصولو سره هم پوه وه ددې وړ تیا یې در لوده چي په سیاسي ډګر کښې وځلېږي ددې ټولو سر بېره دعشره مبشره

اصحابانو په ټل واله کښي وه ، صرف په دې اساس چي د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) په ملګرواو چاپېر کښي نورو خلګو ته دا سوال پيدا نسي چي حضرت محمدرسول الله ((صلي الله عليه وسلم))دخپش اوخالګې مفهوم افاده کوي دا کارېي ونه کړ چي خپل يودوست په داسي د نده وګماري چي هغه دوخت او زمان له شرايطو او غوښتنواوهمداشان دخلګودسهولت لپاره نه وي حضرت علي (ك)موږ ديوه مثال په توګه يادولاي سو هغه په لس کلنۍ کښي لمړی ماشوم وو چي پرده يې ايمان را ووړ ، دهجرت پر وخت هغه ځوك وو چي دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) بستره کښي پرېووت ځو کفار په دې وغولوي چي هغه نبي ((صلي الله عليه وسلم)))له کوره نه دي وتلي او همدلته دي ، په ډېرو غزا ګانو کښي ور سره ملګري سو ، زوم يې سوتر دې ټولو سر بېره يې نوموړي داکا زوي وو لکن حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دخپل رحلت پر مهال هغه خپل ځاي ناستئ ونه ټاکه بلکي يوه شوراېي را وغوښته او هغې ته يې دا واك ورکړ چي دېوه زعيم لپاره بايداولس دخپلومشرانواووکيلانو په توسط دا سي يو ځوك ددولتي مشر او سياسي رهبر په توګه غوره کړي چي دخلګو له منځه را غوره سويوي او خلګ يې پخپله خوښه وټاکي ځو را تلونکو ستونزو ته دحل لاره ومومي او ددولت په تشکيلاتو ، انکشافاتو او اکتشافاتو کښي پرېکنده رول ولري دشورا ټاکنه او دهغې په توسط دزعيم ټاکنه په دې معني وه چي دهر ي رهبري دخاليګاه په رامنځته کېدوسره بايدواکداران خلګ په پوره سنجېده ګۍ ، ښه دقت يو ښه انتخاب وکړي ځو سباه له پښېمانۍ سره مخ نسي ديوه ښه انتخاب غوره کېدل ، ديوې سياسي تکلاري دپلي کولو لپاره ښه لاره پرانيزي ، چي دا پروسه موږ ته حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) په ډېره ښه طريقه ټاکلې او پرېښې ده ، تر هغه وخته چي دصدر اسلام ددورې په اوږدو کښي اصحابو کرامو د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ددې کاري پرو سيجير ښخه کار اخيست واضح او ښکاره وه چي دانسانانواوپه ځانګړي ډول دسيمي دمسلمانانو تر منځ هيڅ کومه لا نجه را منځته نسوه خو کله چي دصدر اسلام تر دورې وروسته داموياِنو کورنۍ دانتخابي شورا دوداو دهغې په لړ کښي ټاکنه په مېراثي بنسټ واوړوله نو لمړی بد بختي يې دا په وجود را وړه داموياِنو او عباسيانو دکورنيو نه پخپلاکېدونکي ټکرونه وزېږېدل چي په پايله کښي دعبدالله ابن زبير (رض) ، محمد بن قاسم ، موسي بن نصير ، عتبه بن مسلم ، طارق بن زياد ، حجاج بن يوسف ، صلاح الدين ايوبي ، بنو زنګي او نورو .... له منځه وړني را منځته او دتير برم پر لمن يې دداغ ټکي پرېښوول حال دا چي حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دخپل رحلت دشپږو درانژدې کېدو پر بنسټ عز را ئيل ته ستر ګي پر لاره وو بيايې هم دا ثابته کړله چي تر رحلت وروسته بايد داسلامي دين دتر ويج او مځکنۍ پراختيا پروسه جريان ولري دوخت ډېر تاند اتلس کلن ځوان (اسامه ابن زيد رض) يې ديوولسم هجري کال دربيع الاول دمياشتي پر ځوارلسمه نېټه په همدې وخت کښي دشام •((اوسنۍ سورېې))په استقامت وټاکه

دهغه انتخاب تر دې آنه موثر ؤچي د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) تر رحلت وروسته حضرت امير المومنين (ابو بكر (رض) هم دهغه دانتخاب تائيد وكړاو هغه يې بدرګه كړ د روحاني جهان ، اسماني كتاب او اسماني دين دتر ويج لپاره دالهي احكامو او اوا مرو په هدايت درسول ((صلي الله عليه وسلم))رسالت او دندي هغه ستر مسئوليتونه وه چي په پوره همت يې دهغوي سرته رسول تر سره كړل ددې كارونو پوره تكاملي حالت ددې جوګه وو چي دانساني نړۍ ته دنېكمرغۍ لپاره يودا سي سياسي نظام په وجود را سي چي دعالمي ارواح دمفاداتو تر څنګ انسان ته دورځنيو چارولپاره دنظم ديكته وركوي اودهغوي مثبتي پايلي درسېدوسره جوخت انسان ديوه اسلامي منظم سياسي نظام ترچترلاندي خپل ديني مقدسات اوورځني كارونه منظم اوترسره كړي

درا شدو خليفه ګانوشخصيتونه او دهغوي دپيروانو يا صدر اسلام ددورې په لړ كښي چي هر خليفه دځراكت ، صدق ، امانت ساتني ، ديانت په اساس مجهز يو انسان وو او دحكومت كولو په تشكيلاتي سيستم هم بلدووهغوي هر يوه دخپل مسئوليت په در شل كښي دهغوي دانتخابي او نوبتي خلافت په لړ كښي ديني ، او اسلامي مقدساتو ته په نړۍ كښي دخپل ګران پيغمبر په تعقيب پراختيا او وده ور كړه دحضرت محمدرسول الله ((صلي الله عليه وسلم))څخه په مېراث پاته سياسي مثبت سلوك او خوځښتونه يې ديوه رښتوني اساس تاداب وبلل چي تر اصحابو وروسته تابعين هم په دې اړ وه چي دهغه دسنتو څخه په پېروي دخپل سياسي ، علمي او عملي ژوندانه مشكلات په ټولنيزو او اجتماعي اړ خونو كښي رفع كړي او ستونزي له مخه لري كړي ددې صحابه ؤاو تابعيونو په ليكو كښي خالد بن وليد دعراق او شام ، طارق ابن زياددااندلس ((هسپانيې)) ، سعد ابن ابي وقاص دايران ،ابو عبيده ابن جراح (رض) دشام ، عمرو ابن عاص دمصر او فلسطين ، قتيبه ابن مسلم دشمالي اسيا ، محمد ابن قاسم دسند ، موسي ابن نصير دافريقا ، محمود غزنوي دسومنات ، صلاح الدين ايوبي دبيت المقدس ، سلطان محمد دقسطنطيې ، او امام شامل دقفقازفاتحينوپشان ډېرجنرالان تير سول چي دلښكر په ډېر لږ انداز به يې دخپل سياسي رياكتفونو عميله په پوره بر ياليتوب تر سره كوله او طارق بن زياد پشان به په هر ځاي كښي موفق كېدل

حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))دانساني سيرت دتكامل لپاره يوه بې ساري مثال وګرځيد په مل دخپلوسيرتونو يې دځان ملګري دجهالت له تاريكوداسي راوايستل چي هروخت دهغه اصحاب مورته ددديني جهان داسماني ستوروډاډراكوي اوددوي •دنفسي تزكيې اوپاته انسانانوته دهغوي دپيروي پربنسټ دهغوتحسين ثبوت راكوي

دفرانسې دسوسياليستي دانقلاب باني (ناپيليون بنافارت) نظرياتو ته كه موږ ځير سو هغه په دې اړوند يوه تصريح لري چي دسافت هيلانه جزيري ته دسفرپرمهال كښي يې كومه خبره كړيده هغه خبره دده ملګري لاكاس دتاريخ پاڼوته سپارلې ده .

لاكاس وايي:ناپليون دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))اوحضرت عمر((رض))له كړنوڅخه بيخي اغېزمن وو ده غوښتل چي دمصر په شپوورځوكي دځان لپاره داسلام ديانت غوره كړي خوشرايطوورسره وفاونه كړه .

دلاكاس داانگيرنه ښيي چي پسله سلگونوكلونو وروسته بياهم دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))ددينى پيروانو مسلمانانو وخپلوځانونوته دپوهيدني سربيره نړيوال امپراطوري جوړوونكي سياسيون دي ته اړوه چي دخپلوفكري كش ماكشونودله منځه وړلو لپاره دحضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))ديانتي لاره تعقيب كړي سره تر دې چي ناپيليون به پر دې برلاسي سوي وي چي هلته ورسېږي او كنه خو موږ دسر په سترگو وينو چي داعتقادي ، روحاني او ديني اساساتو پرته نن اروپايي نړۍ دې ته رسېدلې ده څو دوي دحضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) دسياسي تقليد په پيروي يوازي په سياسي چارو كښي دهغه پر پله گامونه كښېږدي

په محمدي (ص) نظام كښي دجغرافيايې پراختيا يې اساسات

حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم))داسلامي نړۍ دټولو قشرونوتر منځ داسلامي محبت په درشل كښي داسي يو پيوند را منځته كړي چي دمديترانې بحيرې له شمالي برخو نه نيولې دلوېديځي افريقا پوري له هغه نه بيا دهمدې افريقا دختيځ تر دارالسلام بيا دلمر خاته په جنوب لوېديځ استقامت تر له هغه نه نيولې داندونيزيا دشرقي جزيرې (چاياپورا) له هغه نه دجنوب په اړخ دمحدب خط په استقامت دشمال لويديځ چين تر ((اورمكي)) له هغه نه نيولې دقفقاز تر شمالي برخو او هغوي نه بيرته دلوېديځ په استقامت تر قبرس او او پر تگال پوري ديوې پراخي سيمي په را منځته كولو دبيلابېلو توكمونو تر منځ ديووالي او وروري تر راتگ سر ببره ديوه پراخ هيواد په توگه چي تر منځ اوسني سياسي جغرافيوي (جيو پوليټكي) كرښي نوې موجود ي په يوه قلمرو كښي يو ستر هيواد را منځته كړ چي نن اروپايي نړۍ هم ددې سياسي بهير په تقليد داروپا په دننه كښي ديوه نوي موډرنيز سيستم په پلي كولو سره داروپايي هيوادونو تر منځ يو مشترك سيستم را منځته كړي چي ددې كار لپاره يې لمړۍ پيلامه ديوه مشترك اروپايي پارلمان ، مشترك پولي واحد يورو ، مشترك پاسپورتي نظام يوې وېزې او شمالي اتلانتيك دنظامي تړون (ناټو) جوړښت بلل كېږي چي داټول پر مختگونه پخپله دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم))دځيرك سياسي تدبر نښي بلالي سو چي نوموړو ور څخه كافي كړيدي كېداسي زموږ ځينو لوستونكو ورونبوته به دپورته موضوع مقايسه كول هر اړخيزه ښكار او تميز پر مهال به څه سوالونه ور ته مطرح كېږي اما لكه څه ډول چي مخكي وويل سول دا تقليد يوازي موږ په سياسي اړخ كښي يوه بېلگه بللاي سو نه په ديني او عقيدتي اړخ كښي سره تر دي دلته ماخذيت په دې نه واجديږي چي حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) په زماني لحاظ له ذكرسوو سياسيو نو څخه مخكي وو چي دلته د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) سياسي اړتيا له نوموړو

ځځه نه احساسوله بلکي دیادو سوو کسانو سیاسي اړ تیا چي په مستقیم یا غیر مستقیم ډول یې دآن حضرت ((صلي الله علیه وسلم)) پر پله ګام ایښي دي حال داچي داروپایي او نورو امپراطوري جوړوونکو تر ځنګ پخپله اسلامي پوهانو دصدر اسلام تر دورې را وروسته هځي کړي چي په جغرافیوي اړخ کښي اسلامي امپراطورۍ ته سیاسي حدودتعین اودخپل هیوادونوساحې پراخي کړي چي په دې مثالونوکښې ځیني دترکانوغوندي پردې کارونوبرلاسي سوي اوځیني دسیدجمالدین افغاني غوندي تر مړیني په دې نه دي توانېدلي چي داسي یو پروسیس په پوره بر یالیتوب پر مخ بوزي
اروپایي پوهان سیاست وال له حضرت محمد رسول الله(صلي الله علیه وسلم) ځځه په سیاسي ډول متاثر وه او په اعتقادي اړخ کښي دهغه پیروي نه کوله داده هغوي پاته والي چي دهمدې پاته علتونه نومونړي اوس هم دسر پرسترګو ویني هره امپراطوري چي په نړیواله سطحه را منځته کېږي په هماغه ډول نه تر پایه کېږي بلکي داویا وو یا پنځه اویا کلونو په لړ کښي بېرته جوړه سوې امپراطوري له تزلزل یا اقتصادي بحران سره مخ کېږي
په اقتصادي اړخ کښي دمحمدي نظام اجمالي اساسات معاصرو سیاستوالوچي دخپلو سیاسي اهدافو دمخ ته بېولولپاره خپلي سیاسي تګلوري پر دوو برخو ووېشلي یو پرکسون یې دکپیټلیزم یا پانګوالۍ سیستم لاره غوره کړه چي په اقتصادي نظام کښي ټولنه دفرد غلام ګرځوي دټولني ټوله سر مایه محدود ه وي او هماغه شتمني دټولني ځو محدود سر مایه داران په لاس کښي نیسي او پاته دټولني وګړي دخپلو نسونو دمړولو لپاره ودوي ته اړ وي چي دلته هم په ټولنه دګوته په شمار انسانانو سره دژوند خواړه امتیازونه موجود وي او نور دټولني ډېر وګړي دفقر ، غربت ، مسکنت او خوارۍ سره مخ کېږي چي نه دبشر حقوق یې په اړ تیاؤ رسېدلاي سي او نه هم دوي پخپله بل فرکسون یې بیا دسوسیالیستۍ برخه ده چي یو فردبه دټولني غلام وي په دې معني چي یو نفر خوارکي به تر حد زیاته خپله کاري او جسماني قوه پر کار اچوي هم ټاکلي معاش به لري او بل بیا په دفتر کښي ارام پر چوکۍ ناست یوازي اوامر به صادره وي هم هغومره معاش به یې وي چي پدا دواړو کښي انساني کرامت خوندي نه دي حضرت محمد رسول الله ((صلي الله علیه وسلم)) ددې پروسو ځځه برعکس داسلامي اوصولو په رڼا کښي دټولني هرغړي ته دا اختیار ور کړ چي هرڅومره ګټي ،ګټلاي یې سي ځوك یې نه سي مانع کېدلاي خوکه په ټولنه کښي ځو بېکار ، مسکین ، پس پاتي پاته کېدي نو بیا یې دالهي ار شاداتو په رڼا کښي پر سرمایه دارانو دالله په امر دا فرض کړېوه چي هغوي ته پر ټاکلي اندازه ټاکلي زکات ور کړي دزکات دور کړي لپاره یې هم دوخت پر دې بنسټ وي چي که چیري پر ټاکلي وخت زکات ور نکړل سي له یوه اړخه به دزکات دزیاتي ور کړي له امله پر سر مایه دار دزکات کسر ور کړه وغمېږي او بیا به یې له ور کړي ځځه انکار کوي په دوهم پړاو کښي دسردار مایه دار مالي تصفیه او بودجوي تعینات له تزلزل سره مخ سي په دریم پړاو کښي به هغه مسکینان او خواران چي ځه ته اړ تیا لري تر مسکنت سر بېره

به لټان اموخوته سي او هر وخت به يې دبل په شتمني کي ستر ګي وي لهذا دوخت تعين په زکات او سر سايه پر دې بنسټ دي چي دکار په لړ کښي به تجار په نور ډول ټول کال په ډاډه زړه خپل کار او بار کوي په بېغمه زړه به په کار يووار دخپل مال دخيري داستلو لپاره ور ځ تعينوي ، مسکين به دکال په اوږدو کښي دوس تر بريده خپله خواري کاړي خو که يې څه په لاس را نوړل دلته به دي له خانه څخه څه غواړي دزکات تر څنګ داخترونو په ورځو دخان او مسکين ديو شانته برېښېدو په ملحوظ يې چي په ټولنه کښي را څرګند سي بيا سر سايه واجب کړيده ددې تر څنګ په مساواتي لحاظ دا خاصيت پرېښود په انساني کرامت کښي خان او مسکين کوم توپير نه لري ځکه له دواړو څخه ودواړو ته زکات ور کول يو لازمي حکم دي دخيرا ور کړه خو بيا لاهغه ښکلې پديده ده چي هم پر مسکين او هم پر خان په هر وخت کښي دهر چا لخوا وهر چا ته داصولو په نظر کي نيولو کښي روا دي چي دا خپله موږ ته ښه ډېر ښه او کره بنسټونه ټاکي

په تشکيلاتي او رهبري سيستم کښي دجناب رسول الله (ص) نړيواله مشرتابه او تفکيك

په ټولنېزو نظامونو کښي که موږ ګورو نو داښکارېږي چي يو فرد دجامعې جز دي او اصطلاح هم دا سي پر واردېږي چي ((جز دکل تابع دي)) خو له ټولني پر ته په سازماني ، ګوندي ، دولتي ، امريتي يا رسمي تشکيلاتي بنسټونه که وګورو نو بيا هلته کل دجز تابع بلل کېږي په دې معني چي يو سازمان ، حکومت ، يا رياست ديوه فرد تر امريې لاندي وي چي په دواړو موردو کښي دواړه يو او بل ته اړ تيالري ددې اړ تيا پر بنسټ حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) په وخت کښي دا تشخيص کړيوه چي په فردي او ټولنيز نظامونو کښي بايد فردي او ټولنيز مسؤليتونه او صلاحيتونه ښکاره والي ولري حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) ددې کاري ثبوت لپاره وفرمايل چي :

((کلکم راع وکلکم مسؤل عن رعيته)) رواه البخاري •

ژباړه :هريو مشر ستاسي پوښتېدونکي دخپل رعيت دي

چي دلته کل دجز تابع سو يعني ټول پرسونل په مشر پوري اړه لري او دهغوي دتېروتني پوښتنه هم له ده څخه کېږي

ددې څخه عکس بل ځاي که بيا دنوموړي بله خبره ولو لو

((کن في الناس که احد من الناس))

ژباړه:دا سي څه کوه لکه يو چي ې دخلګو څخه کوي

نودلته بيا جز دکل تابع سو

دجناب حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))دهراړخيزشخصيت پردې بر لاسي ووچي دنړيوالو سياستوالو ديك نواخته نيمګړو طرحو لپاره دي په همغه وخت کښي پوره کاري بر نامې کار ته داهل سپارولو وړاندويني کړيدي د اهغه لويه شتمني ده چي دهغه دمحبانوترڅنګ دهغه په اړونددهغه

شخصيت ځيرونكي پردې نه دي توانيدلي چې دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم))
دخواصواوصفاتوكارنامي دي دخپل قلم په محدودانحصاركي رانښكيل كړي دكمونيز م دفلسفې يو
مخكښ او پر مادېزم باندي دايمان لرونكي روسي امپراطور ((لېنن)) اثر كه وليدل سي سره تردې چي
د حضرت محمد رسول الله(ص) دعقيدي په پيروي يې خپل تګلورې نه دي ټاكلي داسلام په مشرف
دين يې ځان نه دي مشرف كړي او ددې ستر بهير سره يې دځان دنيك مرغې سفر نه دي كړي بياهم
هغه درك كړي چي وكولاي سي دحضرت محمدرسول الله (صلي الله عليه وسلم) دشخصيت په اړوند
يومكمل كتاب د((انقلاب محمدي))په نوم وليكي اودسياسي چاروځيني پروسې اوسياسي ځيركتيا يې
وښوي او دنظامي رياكتيپونو پيروي يې وكړي موږ ويلاي سو چي حضرت محمد رسول الله((صلي الله
عليه وسلم)) دنوي اسماني دين او نوي اسماني كتاب په را وړلونه يوازي داچي يو پيغمبرؤ ددې سره
مل حضرت محمدرسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ديوه ځيرك فكراو مثبت سياسي سلوك څښتن
وو چي دا پخپله دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) يوه معجزه امېزه صفت بلل كېږي
ددي ټولو سربېره حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))خپلي داسي كارنامي ترشاپريښي چي دهغوي
هره يوه ددې ګواهي وركوي چي يورښتوني پيغمبرؤ او عالم ناسوت ته دبشارت ، نېكمرغې ، ميني ، او
تدبير سر چينه وو •

دنړيوالي ډيپلوماسې مبتكر

په نړيوالو نو رمو نو كښي دهيوادونو لپاره په سياسي ديپلوماتيكو اړيكو چي كوم رول لوبوي هغه
سفارتي تعلقات دي همدا سفارتي تعلقات دي چي نړيوال هيوادونه دخپلو اولسونو لپاره دتګونو او را
تګونو وسيلې پوره كوي ددې وسېلو تر څنګ بل دتړاو پيوند پوستي ارتباطات بلل كېږي په هغه وخت
كي چي په رسمي ډول دنړيوالو هيوادنو او امپراطورانو تر منځ يوازي منطق دبريد او لښكر كښې پر
محور را ګر ځېدې محمد (ص) ددې مبتكر سو چي دنړيوالو هيوادنو تر منځ دجګړې له منطق څخه
مخكي دسفارتي او پوسته يي تعلقاتو په توسط اړيكي ټينګي كړي چي دروم دهرقل په نوم يې حيه ابن
خليفه ته ، دفارس لوي كسري ته دشجاع ابن وهب په لاسونو ليكونه واستول •او ددې ليكنوپه
توسط يې دپوستي او سفارتي تعلقاتو اساس كښېښود

او هغه دهر مثبت او روا سياسي ثبات لپاره يې دا سي يوه پيلامه كښېښووله چي دنړې هر سياسي
ځواكمن به په مستقيم او غير مستقيم ډول ځيني اغېز من وي اوحضرت محمد رسول الله(صلي الله
عليه وسلم) به ديوه سياسي رهبر په توګه كرټ مني

عمومي هدف

په هراړ خيز او سيستماتيك ژوندانه او دهغه په پلي كولو سره دحضرت محمد ((صلي الله عليه وسلم
))عمومي هدف دا وو چي انسانان مكلفيت لري چي دخداي ددين دبرپايه كولواوپه ټولنيز نظام كښي

دانساني ژونددترسره کولولپاره له ټولو هغو مثبتو کړنو څخه ګټه پورته کړي کوم چي انسان په ژوندانه کښي تر هدفه او تر مړيني وروسته دبيا را ژوند ي کېدو په در شل کښي تر نېکمرغۍ پوري رسوي ، ديوه سالم ژوند تضمين ورکوي او دهغه ټاکلي نتائج په مثبت اړخ کښي را څرګندوي

خصوصي هدف

په دې معني چي هر انسان بايد خپله د نده پر ټاکلي وخت تر سره کړي او دهماغي دندي په ترسره کولو سره پروخت دهغې دښې پايلي انتظار ولري او نتېجه يې په لاس را وړي څو انسانان دګډ ،منظم ،منسجم ، مترقي او عزتمند ژوند درلودونکي وي

مقصد

مقصد يې دا چي حضرت محمد رسول الله ((ص)) دخپل هدف دتر لاسه کولو لپاره په ټاکلي وخت کښي دټاکلو اشخاصو په تعين او همکاري سره کولاي سواي چي ځان دهدف تر پړاوه ورسوي

مطلب

مطلب داچي موږ بايد دنوموړي له کار نامو څخه يوازي په ديني اړخ کښي نه بلکي په ټول ټولنېز ژوندانه کښي دطريقې پيرو واوسو او په ټولو اوامرو کښي دهغه پر پله پل کښېږدو او نړيوالو ته دا جوته کړو چي مسلمانان که عبادت کولاي سي دبشريت دسوکالۍ او نېکمرغۍ لپاره يوه ښه مترقي نظام هم منځته را وړاي په شرط ددې چي که نړويوال موقع ور لره ورکړي

حضرت محمد(صلي الله عليه وسلم)ديوه ښوونكي په توګه:

ښوونکيتوب دجهالت دتورتمونو دباطلو دودونو دليري کولو انسانته دنيکمرغه وسيلو دبرابرولو لاره پرهغه څه باندي متمرکز کېږي چي الله دانسانانو دنېکمرغۍ لپاره ټاکلي دي دالاره نه يوازي دجهالت اوناپوهۍ دلښکر وپه وړاندي دهمت اوميړاني بېلګه بلل کېږي ددې څخه سربېره انسانته دهغه جوهر ښکلا وربخښي چي په احاديثو کښي يې کمال ،هنر ، اخلاق ، سلوك ، متانت ،تعليم ،څراکت اوعالم انسان ته دچوپړ کولو وړانګي ځلېدل پراته وي دمردودوکړنو ،خرافاتو ، چټياتو له اړتونه انسان ته دازادۍ لاروركوي لو ي الله ((جل جلاله)) دخپل عظيم امتحان په لړکي لمړي دپوهني اوناپوهني ددرکولو په ازميښت کښي شيطان ملعون او ملائکي (ع) دباباادم دلمړي موجوديت پر مهال واچولې چي په دې از موينه کښي شيطان پکښي مردود او ملائکي پکښي بريالۍ وختلې هغوي يې وپوښتلي دهغه دپوښتنو په وړاندي يې دخپل عجز په اعتراف د((لاعلم لنا الا ماعلم تنا)) په ويلوسرخمي سوې دالله دغه ازمويل سوواوپه ازمئيښت کښي کامياب سوو بنده ګانو ته د الله ((جل جلاله)) پوښتنه هم پردي بنسټ وه چي پرمځکه دهغه په باري حکمت دپيداکيدو نکو محبسمو بنده ګانو دپوهوني لپاره دزده کړي بنسټ کښيښوول سي اوهغوي ته دسترازموئيښت ترڅنګ دمځکي خلافت وروسپاري پرمځکه ددې خلافت دسپارني پيلامه چي دحضرت ادم(ع) دپيدايښت سره سم پيل سوه نو الله ((جل جلاله)) دهغه دبي شانه قدرت اوحکمت په درشل کښي دهغه په وجود کښي دملائکو څخه دپوښتل سوو پوښتنو دجواب ويلو توان پداسي حال کښي يې له ملايکو پرته دبابا ادم ((عليه السلام))په ټير او مغز کښيښود چي دخبرو کولو اغاز يې هم دپوښتل اشياؤ دنومونو ښودل وه چي دهمدي په مرسته په برني ډول په انسانانوکښي لمړي انسان حضرت ادم (ع)دښوونکي غوندي وو اما په دي اساس چي انسان دشيطان غوندي دسرکښي په لوموکي راګيرنسي دهغه په وجودکي يې دپيدايښت له نقطي دتکامل پړاوونه په تدريجي ډول مندرج کړل چي له وړکتوبه څخه دځوانۍ ،پوختيا اوزړښت پوري دژوندانه دنوروسلوکوترڅنګ دپوهني لپاره تلاښ ورپه برخه کړ ددي تلاښ درفع کولو لپاره الله ((جل جلاله)) دانسانانودلارښووني لپاره تر حضرت ادم (ع) وروسته دپيغمبرانوپشان داسي ښوونکي غوره کړل کوم چي په مخکنيو پړاګراپونو کي يې يادونه تېره سوه خوددنيايي زده کړوسربېره دآخرت دنيکمرغي اوپه دي جهان کښي دجهالت دتاريکودمحوه کولو په منظوردسپيڅلتيا ،نورانيت ،څراکت اوحسن خلق په توسط بې ساري لورينه وه .دحضراتوپيغمبرانو(ع) راتګ اودهغوي ښوونکي توب يوازي ددې لپاره نوو چي هغو ناپوهوکسانوته لاره وښوي کوم چي دوحدت الوجود ذات دموجوديت په اړه معلومات نه لري ،خپل ځان نه پيژني ، دانسانيت ژوندانه هست اونيست په مفهوم نه پوهيږي ، بلکي دهغولارورکولارويانو لپاره يې هم خپل استازي اوپيغمبران راوليرل چي يوځلي د خداي((جل جلاله)) دصالحو بندګانو پيغمبرانو((عليهم الصلوة والسلام)) په توسط دحقانيت لاري ورښوول سوې وي اوبيادوي پريښې وي .د الله ((جل جلاله)) په دغوپاکوبندګانو کښي هريوپيغمبرع دبشارت هغه استازي باله کېده چي وانسانيت ته يې دکرامت لاره ښووله .د خداي((جل جلاله)) ددغوسپيڅلوبنده ګانو وروستي جسمي استازي چي په معنويت کښي له ټولوانسانانو لمړي بلل کيدي دي نړۍ ته ديوه وروستي ديني استازي په توګه راوليږه دااستازي يې دکائناتو سردار حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))وو خداي((جل جلاله)) حضرت محمد((صلي الله عليه وسلم))ته دهغوښواوخارق العاده صفاتو په ورکولو سره هغه ددې جوګه کړترڅوله هغوڅخه په ګټه پورته کولوسره ديودرانه پيغمبر((صلي الله عليه وسلم))ترڅنګ ديوه

پیاوړي استاد په توګه داسي راڅرګند سي ترڅودهغه په ښوونه دهغه دچاپیریال خلګ له نواهیو رادباندي اودحق په لاره کښي دهغه زده کوونکي سي

بنسټیزه لاربښوونه

.دحضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))دښوونکیتوب ژوراساسات هغه ژوربنسټونه وه چي ترده وروسته په هر اعتقادي ، اجتماعي ،اقتصادي ،سیاسي اوساینسي تدریسي سیستم کښي دهغه پلي کولوته اړتیا وه .دحضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))ښوونکتوب که له یوه اړخه دژبي پرسر ددعوت اوارشاد دترویج تدریس پرغاړه اخیستي وورسره ترڅنګ ټول هغه څه چي ده ویلي په عمل کښي دهغوي بشپړ پلي کول ددې جوګه ول چي دنظري اوعملي تدریس ترمنځ کوم تفاوت رانسي اوددي دواړو درسي روشونو پلي کول یو شانته موزون وي پایله یې هم داوه چي پربلونکو یې په تدریجي ډول پوره اغیزه کوله .داکارچي په موجوده تدریسي موډرنو سیستمونوکي په نوم یادیږي دمثبتوپایلو ملبس اوباني یې هم بیا حضرت محمد((صلي الله علیه LICTUR او ROLL Play وسلم))بلل کیده .دوینا اوعمل داتدریسي بهیر چي دالله له لوري دجبرائیل په توسط ورته لاربښوونه کیدله لمړي هغه((صلي الله علیه وسلم))دخپل کور له غړوڅخه پیل کړ.هغوي ته دحقانیت دابلاغ ترڅنګ دعملي حرکاتو سکناتو په ښوولوسره پدي ګمارل چي ترکوردباندي هم دهغه دکړو تقلید اوپیروي وکړي اودټولني پرخلګو یې اغیزه ثابته سي ده حضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))پدي اړوند له خپل کورکلي اومالت څخه دخپلي پیغمبري پرلور دبریالي •تلني پایله وه چي لمړي یې دهغو له حقانیت اونیکمرغي څخه نژدي چاپیریال متاثرکړ .له صفره څخه پیل دحضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))دپیغمبري اوښوونکیتوب داپروسه تردي کامیابه سوه چي په لمړي قدم دهغه دژوند ملګري بي بي خدیجة الکبراي ((رض))اوپه ښکیانوکي حضرت علي ((کرم الله وجه))دبشارت له فیضه برخمن سول ګام پرګام دحضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))دښوونکي توب تدریسي اوعملي پروسه په وروسته کښي پیغمبرانه تبلیغ دهغه ټول ملګري دښوونکوپه توګه راوټوکول اوحضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))دراتلونکودستونزودحل لپاره و هغوي((رضي الله عنهم)) ته ددرس ورکولو په دود دستوروپشان ځلاند ښوونکي پریښوول .وحق اونسانیت ته دهدایت دغه استاد چي دښوونکو دروزني لوړه د نه ده یې په غاړه لرله دخپلي پیغمبري ترڅنګ دښوونکیتوب دثبوت رښتوني تائید دالهي خفي ارشاد مصداق پرحدیث شریف کاوه چي :انما بعث المعلما)

ژباړه : زه بس دیوه ښوونکي په توګه را لیږل سوي یم

معني داچي زه تاسوته دخداي له لوري دیوه ښوونکي په صفت رالیږل سوي یم .دمعلمیت دمقام تثبیت هغه د نده وه چي دانساني فکري تکامل په لمړي پړاوکي همداپیغمبر((صلي الله علیه وسلم))اوړه ورکړله

پوهه یې دټولو انسانانو لپاره یو شان پلان کړېوه

حضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))چي دښوونکیتوب پیغام خپراوه یوازي دمحدودوکسانو لپاره نوو بلکي دجهالت دتاریکوتورتمونودورکاوي لپاره دپوهني پیغام عام وو هغه په هرځاي هرچیري اوڅوک چي وه په دې یې ګمارل چي تاسوباید دپوهني دبهیر پرلور ګام پورته کړي ځاي او مکان یې وپوهني ته نوو ټاکلی لکه په نبوي (ص) حدیث کښي فرمایي :---

((العلم ضالة مؤمن فاء ین وجدهافهواحق بها))

ژباړه:پوهنه دمؤمن یوه ورکه ده هر چیري چي یې دا ورکه پیدا کړله دهمدې مؤمن حق دي

هغه خپله سرته ، ورسوي نوروته یې وښوي ،بالاخره عامه یې کړي پرښوونکیتوب او زده کړي توب ټینګار ددې پوهاوي په اړوندیوازي دده زده کړي تر لاسه کول مراد نه دي ددې سره جوخت انسانانو ته ښایي چې هم پوه سي ، هم دپوهي زده کوونکي سي هم دپوهانو سره مینه ولري لکه په بل نبوي (ص) حدیث کښي چي فرمائي :
کن عالماً اومتعالماً اوسا معاً
ژباړه : ته یوپوه ((عالم سه)) ، زده کوونکي ((متعلم))سه ، غوږنیوونکي محب یادوست یې سه
دپورته حدیث نبوي((صلي الله علیه وسلم))جملاتي ترکیب که څه لړاومختصردي .ور سره تر څنګ پخپله غبړه کښي یو پراخ معنوي پیغام لري او دهغه مفهوم لرونکي دي چي موږیې دلته هڅونسولیکلای په ترکیبي ډول که ددې حدیث نبوي((صلي الله علیه وسلم))په لنډون بسنه وکړولاندي وضاحت ته اړتیا محسوسولای سو (کن عالماً))ته ښوونکي سه ،یاته عالم اوپوه سه .پدي معني چي دپوهني په لاره کښي ځان ترداسي پړاوه ورسوه ترڅوتاته خلګ دیوه عامل عالم په سترګه وګوري ددې مقام دترلاسه کولومراحل خوهغه څه دي چي بې دزده کړي اودهغوي دپلاس راوړي څخه بل څه نه کیږي اوکله چي تا دمتعلیمۍ دوره تېره کړله عامل اوعالم په پوهنه سره سوې داجوته ده چي ته به دخلګودپوه کولولپاره دجهالت په وړاندي دمقابلي لاره غوره کوې !
زده کوونکي به ترتا رادرومي اودیوه عالم په توګه به ستا احترام ساتي ددې علمیت په برکت به ته د الله ((جل جلاله)) دهغو بندګانوپه ټلواله کښي وشمیرل سي چي راتلونکي به یې دروښانه مستقبل سره مخ وي ددې ترڅنګ به ستا دژوندانه خالي شېبې ددې په عوض چي په چټلوکارونو تیرېږي اوډکیږي هغه به دچټیاتو اومنکراتوپه ګرداب کښي دیوه لاروکي مانوپه توګه پاته کیږي په عوض کښي به یې دروښانتیا لاره پیداکوې وخت به دي عبث نځي اودعبودیت په دې رسالت کښي به دخپل خواږه ژوند حقایقومصرفوې سره تردي چي په دي جهان کښي به ددرناوي لرونکي کس په توګه راڅرګندیږي داخرت لپاره به هم له ځانه سره دنیك عمل توښه لرې اوداخري څخه ترمخه به ستا دزده کړي پیروان دانسانیت دچوپړمصدرګرځي په ټولنه کښي به ستا دلاس دروزل سوو کسانو څخه دهغوي دترلاسه سوي پوهني اوبرکت په توسط تیارې له منځه ځي ،خلګ به یې له فیضه برخمن کیږي ، خلګ به ددیني اواعتقادي فیوضاتودترلاسه کولو ترڅنګ دژوندانه دچارو دپرمختګ اواسانتیا لاري په برخه کوي اوبالاخره په ټولنه کښي به دبې سوادۍ اوناپوهي ریښې له بیخه خیژي دعامه تعلیم اوسواد پروسه به جاري ساتل کیږي دحضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))داستادانه داوصیت موضوع یوازي هغه چا ته نه مواجه کیږي چي هغه په همغه دصدراسلام په دوره کښي یونفرمخاطب کړیوو بلکي هریوانسان چي ددې کلمي له مفهوم اولوستني سره مخیږي همدا یې ورته پیغام دي باید پوه واوسي چي هر هغه انسان چي دعقلي او فکري تمیز په در لودلو سره دیوه څه تر منځ توپیر کولای سي باید دمادي او معنوي ، دنیوي او اخروي مفاداتو دتر لاسه کولو او دهغوي په وړاندي دضررونو دنفي کولو په موخه اساسي تعلیمات ، هنري کمال او تخنیکي زده کړو دتر سره کلو لپاره یوعالم له ځانه جوړ او نورو ته په ښوونه سره خپل هغه مسؤلیت بشپړ کړي کوم چي عامه انسانان یې دپو هني فیض ته اړ تیا محسوسوي چي په دې سره به د((کن عالماً)) خبره هم تر یوې اندازې پرځاي کړېوي
((اومتعالماً)) دپورته حدیث دوهمه فقره دتعلمیت تر څنګ انسان دې ته اړ باسي چي دپورته علمي وقاردتر لاسه کولو لپاره باید انسان متعلم یا زده کوونکي اوسي پردې اساس چي ددې فقرې په لړ کښي هم د((کن)) لفظ چي په عالماً کښي را غلي دي دلته پر ((او)) باندي عطف کېږي چي اصلاً باید((کن متعالماً)) وویل سي پردې بنسټ چي دهمدې حدیث شریف جمله لنډه سي ، تکرار د((کن)) څو څو ځلي پکښي تکرار نسي نو یې تر عالماً را وروسته

ددې حديث په نورو فقروکې د((کن)) له لفظ څخه صرف نظر کړې وو او د((کن)) په عوض يې ((او)) ذکر کړيدي دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ژبنۍ وړتيا چې دلته يې په دې حديث کښې ځاي ور کړې او دجملې اختصار يې واقع کړيدي پردې شاهدي ور کوي چې حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) دپيغمبرۍ ترڅنګ يو ېيا وړې ژبنۍ استادوو او دژبنې ګرودواو ليك دود په مېتود لوژۍ او فونولوژۍ ښه پوهېدې هغه ژبنۍ دا سې لهجه درلوده چې وړ تيا يې په تورو کښې نه ليدل کېږي • په هغووختونو کښې چې ژبنۍ ګرامري کوم اساسي مېتود نوو موجود ، صرفي او نحوي قواعد په دومره اندازه نوه تحليل او څېړل سوي لکه تر هغه په راوروسته پېرونو کښې چې دهغوي لپاره دديني چارو دکتابونو داسانتيا په پراخه اندازه کتابونه ليکل سويدي او يا هم په دولتي او شخصي پوهنتونو کښې همدا صرفي او نحوي فن دژورناليزم ، او بشري علومو (ادبياتو) درشتو يو اساسي جز وګرځي د((اومتعالماً)) دکلمې کارونه چې جناب حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) مور ته پيغام په توګه پرېښې ده مور ته امرکور چې بايد تل دپوهي په لټه کښې زده کوونکې واوسو که مور دزده کړې په لټه کښې نه اوسو نوبيا به په څه ډول وکولاي سو چې ديوه عالم درجې ته ځانونه ور ورسوو د حضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) د((اومتعالماً)) دکلمې دا پيغام دالهي پيغام (قراني ايت) ((فسئلواهل اذکر انکنتم لا تعلمون)) څخه سر چينه اخلي ارشاد کړيدي چې ژباړه يې ده

((تا سو وپوښتۍ دپوهي څښتنان ! که چېري تاسو نه پوهېداست))

دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) ددې مکمل حديث درښتينولي او حقيقت ثبوت پخپله همداپورته ذکرسوي ايت مبارك ديوه بنستيزاساس په توګه راته پيغاميري پس موږ اړيواودنده لروچې دحضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) دوړاندي سوي حديث ددې دوهمي فقرې په اړوند چې دپوهنې په لاسته راړولو اکيدا موږ مجبوروي ، بايد متعلمين واوسواوتر هغه وخته زده کړه وکړو ځودبري ترډرشله ځانونه ورسوو چې په دې سره به دوړاندي سوي نبوي حديث د((اومتعالماً)) کلمه تر يوې اندازې پر کار اچولې وي ((اوسامعاً))

دپورته حديث دريمه فقره چې د((اوسامعاً)) په کليمه تلفظ کېږي داهم د((اومتعالما))دکلمې په څېر داصليت له رويه د((کن)) کليمه لري د((اوسامعاً))کليمه ددې انګېرنه کوي چې انسان بايديوازې دښوونکي په توګه نه اوسي اونه بايددښوونکيتوب څخه په ګټۀ پورته کېدنه سره زده کوونکي واوسي بلکي انسان بايد دپوهني په پړاوونو ، کښې دهر مثبت نظر په اورېدلو ،له پوهانو څخه معلو ماتي ګټه په تر لاسه کولو ،دتبليغ ،ويناواونوروواورېدونکو له رواتوکو څخه دګټې او چتولو لپاره غوږ نويوونکي واوسي موږکه د((اوسامعاً))کلمې ته ښه ځېرسونوپه دې کليمه کښې تر((اومتعالماً)) زيات اثرات ننګولاي سو هغه په دې معني چې که موږ خبري کوو نو دلته مو فکري تمر کز يوازې پرخپلومغزي اوځاني زده کړه متمرکزوي توجه مو يوازې دټاکلي کس څخه دټاکلي موضوع په تر لاسه کولومرکزيت لري يوازې په هغه څه سمدستي پوهېږوچې موږ يې مخاطب ته وايو چې دلته دپيغام څلور اړخونه ((ځان ښودنه ،هدف ، اړتيا ،او غوښتنه)) پرکا ر لوېږي که موږ دتدريس پرمهال خبري کوو نو دلته مو هم ټول دتشخيص واك پر خپلو خبرو ولاړ وي او دنورو له اورېدو څخه په دې محروم يو چې يوازې خپله خبره کوي ، مصروفيت مو دخپلو خبرو په اړ وند وي تر هغه دمه فرصت نسو ځيني تر لاسه کولاي څو چې سقوط مو نوي اختيار کړې او دمتقابل اړخ خبره مو نوې او رېدلې دحضرت محمد رسول الله((صلي الله عليه وسلم)) استادانه مهارت موږ ته دلته د((اوسامعاً)) په کلمه کښې بيا په ثبوت رسېږي چې په اورېدلو کښې تر ويلوزيات حکمت

نغښتې دي ، هر هغه څوك چې څه اوري ډېر ښه وي دناستو کسانو له ټولو ویونو څخه خبرېږي دهر یوه خبره په ښه غور تحلیل او تجزیه کولای سي ،دمجلس یا غونډې په لړ کښي دبېلابېلو کسانو اورېدل ، په ورکشاف ، مېټینك ، کانفرنس او سمینار کښي ګډون هم دهمدې لپاره وي تر څو دنورو څخه دمعلو ماتو دتر لاسه کولو لپاره اشتراك وکړي او پخپلو پوهنیزو معلو ماتو کښي نور معلومات اضافه کړي پس دې نتېجې ته رسېږو چې دپوهني دترلاسه کولواوپه نورو عادي حالاتو کښي تر ډېره دپوهو کسانو اوهغوکسانو چې معنویت ته تر مادیت تر جیح ور کوي ، ورته غو ږ نیول پخپله پر دې اثر ښندي چې انسان باید په هر مهال کښي دعلمیت ددر لودني په لټه کښي وي باید په عامه چاپیر کښي هم انسان پوهانو ته غوږنیوونکي واوسي ددې پورته موضوع دتاکیدپه اړ وند په قران کریم کښي ډېر داسي ار شادات سته چې باید په ښو چاروکښې انسان غوږنیوونکي واوسي حتي په قراني ویونو کښي خپل سمع یا اورېدل دوجوب تر سرحده رسېږي داوردلو دا پروسه ددې لپاره رویکارېږي چې موږ باید هر څه ځیني زده او سمعي اړخونو څخه هم په پوهه کښي متاثره سو ،وکولاي سو چې دلیدلو تر څنګ په اوریدلو کښي دخپلې پوهې په اړ وند خپل فکري سطحه لوړه کړو

په پوهنه کښي رشته يي اصول

دپورته حدیث شریف څخه په انتباه اخیستنه سره دا جوتېږي چې انسان په هر اړخ کښي پوهني ته اړ تیا لري صرف دالهي ارشاداتو پر بنسټ چې ((ان دین عندالله الاسلام)) انسانان لمړۍ په دیني او اعتقادي علومو مکلف دي چې زده يې کړي هغه په دې معني چې تر هرڅه دمخه باید په ایډیولوژیکي ((عقیدتي))اړخ کښي د یوه سالم انسان درا منځته کېدو په موخه انسانان لمړي فکراً جوړ سي دچاچې فکري ساحه په عقیدتي پوهنه سمبال سي ، اعتقادي ، خلا يې له منځه ولاړ ه سي ور سره تر څنګ دهغې خلا دډکېدو په ترسره کېدو سره هغه اوهام چې دانساني فکر په خانقا کوم تزلزل منځته را وړي له منځه ځي کله چې دانسان فکري او هام کم او یا نیستي سره مخ سول په داسي حالاتوکښې انسان ته پخپله یو نوعه تسکین پدي خاطر را منځته کېږي چې انساني فکر يې بشپړاوکومه اندېښنه له ځانه سره نه لري ددیني او اعتقادي زده کړي دتر لاسه کولو په مو خه الله (ج) په خپل پاك کلام قرانکریم کښي فرمایي ((ان دین عندالله الاسلام))

ژباړه : په رشتیا چې الله ته دمنلو وړدین ،داسلام دین دي یعني له دې دینه نور دینونه منسوخ دي))

او دا دین هغه وخت دانسان په مغز کښي ځا ي نیسي څو انسانان يې دزده کړي په لټه کښي واوسي اوترهغه مهاله به وي چې انسان دنیستی تر پولو رسېږي او یاڅوچي همداانسان ته دنیکۍ او بدې لاري دتمیزتوپیرورپه برخه کولای سي

ددین په زده کړه کښي ښځینه ښوونکي •

دیوه منظم ښوونکي په توګه يې ټولني ته دا ثابتوله ، هغه کسان چې دنا محرموښځوسره دلیدلو جوګه نوه او یا هم دوخت ښځو دستر دساتني په موخه حضرت محمد رسول الله ((صلي الله علیه وسلم)) څخه ځان پټاوه او یا هم دهغوي مېړنوحضرت محمد رسول الله((صلي الله علیه وسلم)) دحیا په لړلو دکورني مجامعت دستونزو په اړه معلومات نسواي غوښتلاي دلته دا اړینه وه چې دامت مسلمه په چوکاټ کښي دښځینه لپاره بایدداسي ښوونکي موجودوي چې دجنسیت له رویه کومه ستونزه ورسره و نه لري ځکه نودحضرت محمد((صلي الله علیه وسلم)) بیبیاني چې دامهات المومنین په نوم یادي سوې دلته دهغوښوونکوپه رول کښي راڅرګندي کړي وې چې دښځینه ستونزودمخنیوي په اړوندېي دخداي فرامین له حضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))څخه او رېدول او بیايې

هغه تر نورو مستوراتو پوري وررسول دالمان لمړۍ وزیر که څه هم په عقیدوي ډول له حضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))سره فکري توافق نه شاوه ، دهغه دلاري پیروي په پېڅه نوه لکن اړوو چي دخپل بې سرپرسته ملت لپاره بیاهم دهغه لاره ونیسي اوخپل ملت ته مجبوراًداسلام دین ته دپناه ور وړلو په موخه خپل ملت ته درفا لاره پرانیزي

په کورنیو کښي دناستو ښځوچي له خپل محرم څخه پرته یې دلیدلو اجازه نسته دې ته اړتیاوه چي حضرت محمد((صلي الله علیه وسلم))ددغوپه کوروکي دناستوښځو لپاره دا سي ښوونکي وروزي چي هغوی هم ښځینه جنس اوددوي لپاره دمخ کېدو کوم ممانعت نوي چي هغه هم همدابیبیاني وې پس موږ ویلاي سو چي دحضرت محمد((صلي الله علیه وسلم)) فرامین دزیاتو ازدواجونو په موخه په دې معني نوو چي یوازي دي ښځي دنارینه دجنسي غریضې دسړولو لپاره دیوې الې په توګه وکارول سي •بلکي په مشروع لاره کښي دنارینه او ښځینه تر منځ دیوه دوامدار ټولینیز ژوند اساس کښېږدي پر ستر ټینګار هم په دې موخه نوو چي نارینه دي له ښځینه او ښځینه دي له نارینه سره تو پیر ولري یو له بله دي نفرت وکړي هغه عکساً په دې مفهوم وو چي دټاکلو انسانانو تر منځ باید دمیني راز دوام وموميي او تر پایه ملګري واوسي او که احیاناً دستر مسئله له منځه ولاړه سي نوپه دې صورت کښي دېردیو انسانانو تر منځ داړیکو ټینګول ددوستوکسانواوکورنیواړیکولرونکوانسانانوتر منځ دناماطمئن ژوندفضارامنځته کېږي اوله امله یې دکورنیوترڅنګ په ټولنه کښي دسوي اعتماد په خپرېدو تزلزل را منځته کېږي او که دستراوعفت لاره غوره سي نو نارینه ته ټاکلي د نده ورپه غاړه کېږي هغه په دې معني چي نارینه مکلف دي چي دکورنیو دعاجزوانسانانو لپاره دکفاف دبرابرولو چاري پر مخ بوزي او ښځینه مکلفه کېږي چي په کورکښي ددننني انظباط او دسپلین را منځته اوموردکوردانسانانولپاره دصدراعظم رول ولوبوي چي دلته پخپله هره کورنۍ دیو دولتي تشکیل او مور په کور کښي دحکومت دچارو سمبالوونکې بلل کېږي

د فخرالمو جودات سرور کاینات حضرت محمد رسول الله (صلي الله علیه وسلم) فر مودې که موږ مدنظر ونیسو هم همدا موږته بیانوي چي باید لمړي دپورته ایت کریمه په مصداق دمعنوي علومو په پیروي خپلي تګلاري ته مسیروټاکو دعلومو په زده کړي دوهم پړاوداجتماعي علومو بلل کېږي چي انسان باید داسي تعالیم ولولي او زده یې کړي څودهغو په توسط وکولاي سي چي دټولني او چاپیر دخلګوسره دراسه درسه ، را کړي ور کړي ، او ټولنیز محیط په پېژندنه دبشر دتاریخ ماضي او راتلونکې تحلیل کړي ،پخپل فکري سمبالښت سره فکري اړتیا وي پوره کړي څووکولاي سي له دې لاري په ټولنه کښي دیوه محبوب او عادي انسان په توګه قرار ولري چي په دې اساس حضرت محمد رسول الله(صلي الله علیه وسلم) تل ټینګار کړي چي په ټولنه کښي تاسو ژوندوکړي او له رهباتنیت څخه ځانونه را وګرځوي په دریم پړاو کښي بیا پر دې بنسټ چي انسان وکولاي سي په تخنیکي اړخ کښي پوه سي)) او زماني شرایط metiryials))په درلودلو سره اړوندسیمیز توکي((standard planځانته دیوه ټاکلي پلان (( )) برنامه بریالۍ کړي او ځانته دراتلونکي action planبرابر کړي او دهمغه پلان په پیروي خپله دکاري پلان (( )) خاکه تر سیم کړي نو بیا اړ تیا ددې ده چي په ساینسي علومو کښي developmentplanلپاره دانکشافي پلان((هڅه وکړي ،هغوي زده کړي او دعمل په ساحه کښي یې پلي کړي په قران کریم کښي ډېر داسي ارشادات سته • په هغوي کښي ساینسي علومو ته اشاره سوېده دهمغو په رڼا کښي موږ اړ یوڅو وکولاي سوزینه پر زینه دپوهني له تر لاسه کولو ، پلي کولو او سرته رسولو سره ددرو یادو سوو پروسو په تعمیل دپوهي په ګڼه سمبال او دکاملو انسانانو په توګه دایډیولوژۍ او ټکنولوژۍ دنورومونو په پلي کولو دارضي• اوحیاتي امکاناتو او موادو په استعمال

سره دژوند له نعمتونومښته ګټه پورته کړو ددې ټولوانتباهاتو په تر لاسه کولو سره دا جوتېږي چي دا ټول هغه څه دي حضرت محمد رسول الله ((صلي الله عليه وسلم)) په مستقيم يا غير مستقيم ډول سره موږ ته ديوه رښتوني ښوونکي په توګه وصيت پرېښي دي او موږ يې په پل يوني پسي لار تعقيبوو

دپوهي په لټه کښي زماني او محيطي جغرافيه

حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم))دپوهي په ترلاسه کولواودهغوي په لټه کښي ټول هغه څه چي انسانان ور ته په مادي لحاظ لمړي توب ور کوي په دوهم پوړکښې راوستي اودپوهني تعقيب اوتعقب يې ترټولو لمړۍ بللي دي او دلمړي توب تر څنګ يې هغه وروستۍ بللي څو پوهنه او دهغې تر لاسه کول دژوندانه دټولو) په توګه وکارول سي چي په دې اړه فرمايي((اطلب العلم من المهدي اللحد)) coverageاجزاو لپاره ديوه کوور (ژباړه : ((تا سو دپوهني په لټه کښي اوسۍ له زانګو څخه تر لحد ه پوري))

يعني دقبر تر ډورۍ پوري دلته واضح ده چي دزانګو مر حله هغه دوره ده چي انسان په ښه او بد ډول په ژوندانه کښي ښکارندوي دي دحضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) پيغام ددې څر ګندوي دي چي مخکنيو خبرو ته دتاييد ټکی کښېږدي حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم)بيا هم انسان دې ته اړيستي چي دمړيني تر در شله پوهنه پرې نږدي حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) پوهني ته تر هر شي لمړيتوب ور کړي تر دې وړاندي يې ځاي او مهال هم مد نظر نه دي تعين کړي چي فرمايي ((تا سو دپوهي په لټه کښي اوسي که څه هم په چين کښي وي)) که دچين موقعيت دسعودي عرب په پر تله وکتل سي نو دا موږ به ووينو چي دچين هيواد دجغرافيوي کرې په کوم عرض البلد او حجاز په کوم هغه کښي قرار لري ولو که دسايسني پر مختګ له امله اوس مهال دمځکي تناوونه ډېرلنډ سوي او انسان له فضايي او مځکني اړخه په ډېر لږوخت کښي تر خپله ځايه رسوي حال داچي د حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم))په وختونو کښي لويه سپرلۍ داوښ بلل کېدل برېښي دپيغمبر (ص) هره علمي فرموده چي په هغه وختونو کښي يې ټاکلې ده دهر زمان او مکان لپاره په عيني او قياسي حالاتو کښي داهميت وړ ده که انسانان يې په هر اړخ کښي عملي کړي او دهغوۍ دپلي کولو په لړ کښي دمثبتو او منفي پايلو په نظر کښي نيولو سره ځانته دبقااو رفا پايله په لاس راوړي پوره برياليتوب به يې په برخه وي

دځينو ديني پوهانو په نزد چي نوموړي حديث شريف موضوعي يا ضعيف بلل سوۍ ځينو ديني پوهان يې حديث قدسي بولي ور سره جوخت العلم ضالة مؤمن فاء ين وجدهافهواحق بها

ژباړه : پوهنه دمؤمن يوه ورکه ده هر چيري چي يې داورکه پيدا کړله دهمدې مؤمن حق دي

هغه کره حديث دي چي زماني او مکاني جهتونه خوبيخي په کښي په نښه سوي نه دي بلکه هر چيري چي وي بايد پوهنه تر لاسه سي چي له دې څخه دحضرت محمد (ص) ځراکت جوتېږي چي دا به دنوموړي فرموده وي ځکه ددې حديث په پلي کولو سره نه يوازي پوهنه تر لاسه کېږي بلکي کله چي يوڅوك دپوهي په لټه په اوږده تعليمي سفرځي دسفرترڅنګ دلاري په اوږدو کښي دځان او هدف تر منځ په واټن کښي داولسونو له کلچرونو عنعناتو سره مخ کېږي او خپل کلتور په هغوي پېژني چي دا پخپله يو ټولنېز تړاو را منځته کوي ،دپيداګوژۍ په اساساتو کښي دې پوهني ته سيرعلمي ويله کېږي

دحضرت محمد رسول اللهﷺ(صلي الله عليه وسلم) تدريسي مېتودونه:

تدريسي مېتودونه هغه طريقي بلل کېږي چي کوم ښوونکي او عالمان يې دخپل تدريسي پلان دکارولو لپاره په دې اساس پلي کوي څو تدريس يې مؤثر ثابت سي ، زده کوونکي چي له کوم ښوونکي څخه زده کړه کوي په پوره توګه يې ځيني تر لاسه کړي او زده کوونکي دپوهي تر درشله ورسوي په معصر پيدا ګوڼيك سيستم کښي تدريسي مېتودونه په لسګونو دي چي اړين يې ((رول پلې عملي درس ، تچ ګېم يا ارتباطي لوبه ، لکچر، سوال او جواب ،تقابل يا اکرسټ ،ډله يز يا ګروپينګ ، سېرعلمي)) مېتودونه بلله کېږي چي دپخواني درسي سيستم استاد محوري او اوسني درسي سيستم شاګرد محوري کښي پر کار لوېږي

پيغمبر (ص) دخپل استادانه مهارتونو په وړاندي کولوسره په هغه وختونو کښي هم دا سي مېتو دونه وړاندي کړي چي تر ننه پوري له هغه پوره ګټه پورته کېږي

حلقوي يا ګروپي کار ونه

په در سي سيستمونو ، پوهنيزو ټولګيو ، سيميناررونو ، ور کشاپونو او نورو ..... کښي چي کله کوم درسي پروسه تر سره کېږي په دا سي مواردو کښي عموماً دوه ډوله در سي مېتود تر سره کېږې چي لمړي يې په فردي •ډول وي استاد يا ښوونکي يوه تن ته در درس ور کوي دوهم ډول يې دسته جمعي يا صنفي• ډول وي چي دګډون والو شمېر يې تر ډېره زيات وي په دې مېتود کښي چي هر څو مره دوګړو تعدد زياتېږي په هماغه اندازه استاد يا ښوونکي ددرسي محتوي پلي کول ، زده کوونکو وفکرونو ته دخپلي درسي محتوي انسټال((ور انتقالول))ستونزمن کېږي چي دوخت او زمان په تېرېدو سره ډېروپوهانو ددرسي کاري اسانتيا لپاره ببلابيل ميتودونه پر کار اچولي دي له دې ټولو ښوونکو څخه مخکي کله چي حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) ديو پيغمبر په توګه دلوي الله له لوري ددې جهان تر در شله را غلي دي هغه ښوونکي بلل کېږي چي په درسي مېتودونو کښي ساري نه ليدل کېږي داصحابانو لپاره يې دا سي درسي مېتود پر کار اچولي وه چي تر ننه پوري ديادوسوو نوښتونو تر څنګ چي ترحضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) وروسته ښوونکو په وجود را وړي بيا په مستقيم يا غير مستقيم ډول د حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) در سي مېتودونو ته اړ تيا لري حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم)چي به کله اصحابانو کرامو ته قرانکريم تدريساوه هغوي به په حلقوي ډول پر ځا ن دا سي را ټول کړي ووچي پـــــه دې را ټولېدوکښې به دي هم ور سره ملګري وو او دوي ته به يې درس وايه په دې مېتود کښي حکمت دا نغتښتی وو چي هر صحابي (رض) مبارك به په مساوي ډول دنبي (ص) له تدريس څخه ګټه پورته کوله دا لمړي ډول مېتود وو چي په لمړي سر کښي په ګروپي شکل رسو ل الله صلي الله عليه وسلم کار ځيني اخيستی دي دې درسي مېتود ته په اوسنيو درسي مېتودونو کښي))سيستم درسي مېتود وايي Uد((

درسي روش

حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم)په ددرس په محضر کښي پخپله چي به کله حاضر وو همدا سي درسي پروسه پر کار اچوله چي اصحابان (رض) يې له درسه برخمن سي ،حوصله په نر مي او متوسط اندازه سره داوازپورته کول د حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم)داستادانه مهارتونو ځانګړني وې چي ټول هغه دوستان يې ځيني متاثره کېدل داسانه او ساده سلوکو په اړوند به يې پخپله نورو صحابه کرامو ته فرمايل :- له

حضرت انس ((رض)) څخه روایت دي :رسوالله (ص) وفرمایل :
((یسرو ا ولاتعسرواوبشرواولاتنفرو))
، په هغه وخت کښي دموډرنو ایجاباتواولوازمواواجناسوداسي څرګندڅه په مل ددرسي ځایونه نوه موجودچي ده ښوونځۍ ،ديني مدرسي ،دار الافتاء ،عالي دارالمعلیمین ،پوهنتون څخه عبارت دي نوه موجوداونه درسي ، محیطي مواد وه خودپوهني دپلي کولو لپاره اساسي ځاي چي هلته پوهنه تر لاسه سي اوخلګ ددیني چارو ،جماعت لمانځه ، او نورو ترڅنګ له مسجده داجتماعي ستونزودحل په موریدګټه پورته کړي هلته په هغه مسجدنبوي (ص)کښي واصحابانو (رض) ته ددرس ور کول پخپله (بلاتشبه) دیوه عالي دارالمعلیمین شکل اختیاراوه ، هغه په دې معني چي جناب نبي (ص) هلته ددین ښوو نکي روزل او هغوي یې ددیني تر ویج تر څنګ نظري او عملي ډول داجتماعي ستونزو او ګټو لپاره استادان روزل حضرت محمد رسول الله(صلي الله علیه وسلم) داستادانو داستاد په توګه دا سي یو رول لوباوه چي نن هم دنړۍ پروفیسور ،او دوکتورا لرونکي انسان یې له ښوونیز بهیر څخه ګټه پورته دا چي دننني نړۍ انسانان یاښوونېزپوهان ددرس ماهیت په مادي اړخ اویا هم په معنوي اړخ کښي پر کوم لوري بیایي دنازنین پیغمبر (ص) درسي رول تعقیب دي چي په درسي خصوصیتونو کښي دا رول دنورو پیغمبرانو په پر تله مؤثراو ګټور بلل کېږي دپوهني درواجولو او داسلامي دین دپلي کولو لپاره لیري پرتو سیمو ته یې انسانان دپوهني په لټه ګمارل دګروپي لېږد په درشل کښي به یې هغوي ته په ټینګار سره دا توصیه کوله چي پوه تر لاسه کړي تر دې وړاندي یوازي دا خبر اړینه نوه چي انسانان باید پوهنه تر لاسه کړي بلکي ولیرو سیمو ته دهغوي دلېږ دبله موخه یې دا هم وه چي انسان که له یوې خوا څخه په دباندینو سیمو کښي پوهنه تر لاسه کوي د لیرو پرتو سیمو ته دتګ په لړ کښي هغوي دلاري په واټن کښي دپرتو اولسونو له کلتورونو ، دودونو او عنعناتو خبر سي ، او له دې اړخه وکولاي سي چي دخپل کلتور په پېژندنه کښي دهغو اولسونوتوجه پرځان راماته کړي چي له دې لاري دخپل او پردې کلتورپه پوهېدنه سره یو عامه ټولنیز تفاهم په وجود را ځي پایله یې همدا سوه په جودرا غۍ چي ترننه پوري communicationچي په هغه وختونوکښي عربواوعجموترمنځ دوروری یوداسي تړاو دعقیدتي او په ځینوموارودوکښي دکلتوري دودونو په لرولو داسلامي نړۍ ارتباطي اړیکي سره بسته دي سېرعلمي ((پوهنیزیون))
حضرت محمد رسول الله(صلي الله علیه وسلم) دجهاد دلیري واټنه اهدافو په مرسته دانسانانو ترمنځ ددوستۍ ګمارنه کوله دلیري سیموپرلوري دپوهني په لټه دخلګو ګمارنه بل ددې لپاره هم اړینه وبلل سوه چي انسانان بایددسېرعلمي په ډول له یوې منطقې څخه دبلي منطقې پرلوردخوځښت په پلي کولودنووسیمو له جغرافیایي ،تاریخي اوستراتېژیکي موقعیتونو ،مناظرو ،او تاریخي آبداتوله پېژندني سره مخ سي اوله هغوتاریخي دا ستانونواو په قران کریم کښي دالله له لوري درانازل سووایتونوپه رڼاکښې دپیغمبرانودکیسو ،دهغوي دتبلیغي او پیغمبري کار نامو ،او بالمشا هده دهغوي دځایونوداوسېدو ، زیارتونو له لېدو څخه خبرسي چي دا پخپله ددې ګواه ده چي دخپلي ساحې څخه دباندي دپوهني په تر لاسه کولوسره ښه ـ ښه مطالب ، مطالب او مفاهیم ، مفاهیم او واقعیتونه یې په برخه سي د ((العلم ضالة مؤمن فاء ین وجدهافهواحق بها))دمبارك حدیث په شېوه ویلاي سوچي دسیرعلمي دتدریسي مېتودمبتکرهم پخپله حضرت محمد(ص)دي ځکه چي قولاًیې ځاي نه دي ورته تعین کړي او عملاًیې دخپل ساحې څخه دباندي صحابه (رض) دخلګو دپوهوني او زده کړي تر لاسه په موخه لېږلي دي ګروپي کار

دهغه په هره جمله کښي چي دهري موضوع په ارتباط يې ويلې وي څومره مفاهيم په څومره اندازونو کښي پراته وي ؟! په ګروپي ډول دپورته يادوسومفاهيم هغه درسي پديدې بلل کېږي چي نن هم په مو ډرن جهان کښي په موډرن ډول ښوونکي او استادان کار ور څيني اخلي

سوپر وېژن

درول پلې يا عملي درس په جريان کښي د حضرت محمد رسول الله(صلي الله عليه وسلم) در سي او استادانه څراکت ددې جوګه وو چي ټول ور سره مل کسان په يو ډول تر تعميل او تا ثر لاندي را ولي ، په لفظي ډول دلمانځه ور زده کول او په عمل کښي دهغه ور ښوول •پخپله ددې ثبوت ښيي چي نبي (ص) به دجماعت پروخت ترهغه تکبير تحريمه نه پيلاوه ترڅوچي پر لمانځه ولاړ صفونه ترنظرتېرنه کړي ،اوديوه کره اومنظم صف په تر تيبولو سره څانه ته دلمانځه دپيل ډاډورکړي په دقت سره دمقابل اړخ او ړېدنه دکارپه تر سره کولو سره دهر اړخه دکارد تعقيب نظارت او مشاهده ددې ګواه دي چي حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم)په هر کارکي له دقيقي څارني څخه برخمن ووچي په درسي چارو کښي له هره اړخه څارنه دسوپر وېژن په اصطلاح کارول کېږي ددې پورته يادو سوو پيښو څخه مورته جوتيږي چي حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) دپيغمبري ترڅنګ څومره کامل انسان وو اوپه څو مره انداز کښي يې کولاي سواي چي په هغه وختونوکي دخلګوترذهنونو دقرانکريم ، مفاهيم ور وروسوي ، هغوی پوه کړي ، هغوی ته له همدې لاري دنجات لاره پرانېزي او دنبك مر غی په زېور يې رنګين کړي ، موږ ته ددې ټولويادونو عکساً هغه دامي په نوم را يادېږي اوخلګوته دځينوکسانولخواداانتباه ورکوله کېږي چي حضرت رسول الله (صلي الله عليه وسلم) امي وو چي مفهوم يې په خلګو کښي (العياذ بالله) په بېسواده سره پلي کوي حال دا چي د((امي)) داسم مفهوم پخپله دامت دمخکښ او رهبر په معني پلي کېږي نه دبېسواده په مفهوم .

عمومي هدف

دپوهني په پلي کولواودهغې په رواجولوسره دحضرت محمد (ص)هدف داووچي انسانان وکولاي سي څنګه چي ښايي په هماغه ډول دانسانيت له مفهومه کارواخلي اودپوهني له لاري انسانان په دې پوه سي چي دخپلوکارونودترسره کېدوپه ملحوظ په مواءدبانه ډول بانزاکته او صميمي ژوندولري پراېديولوژيکي اوتکنولوژيکي علوموبرلاسي وي او ورسره جوخت دپوهي په ترلاسه کېدودومره هوښياران واوسي چي هروخت دځان او نوروحقوق وپيژني دغفلت اوناپوهی په جال کښي را ګرنسي يوه او بل ته ددرد درمل سي

خصوصي هدف

دپوهني په توسط دالله (ج) ټول هغه اوامر چي دعالم بشريت دسوکالی اونېکمرغی لپاره دالهي نصوصو په در شل کښي را نازل سويدي انسانان يې پرڅان عملي کړي دپوهني په تر لاسه کولودخداي فرامين په ښه توګه ترسره کړي ترڅو دنيوي او اخروي سورخ رويي په برخه اودشيطان له جال څخه څان وژغوري

مقصد

حضرت محمد رسول الله (صلي الله عليه وسلم) په دې پوهېدئ چي په يونواخته ډول نسي کېداي چي په ټولنه کي دي تعليم عام سي لهذا دګروپي کار ،فردي تدريس ، ليکچر • ،سوال او جواب ،رول پلې له ميتودونويې کار اخيست اودهغې په پلي کلو سره يې څان دعلمي هدف تر مرکزه رساوه

مطلب

په معاصروتعليمي پروګرامونو کښي همدا درسي روښونه دي چي اوس يې هم بايد موږ پرکارواچوو اودامکان ترحده داسي کار تر سره کړو لکه څه ډول مخکي دنوموړي لخوا عملي سويدي څو په دې سره در سي روښونه مؤثر ثابت سويو

په درنښت او اسلامي ورور ولي

کشر مونوراحمد ((قرانمل))

دلمړنۍ احمد شاهي لېسې مدير

غريبك كتابتون كندهار ١٣٨٦

دليكوال لنډه پيژندنه:

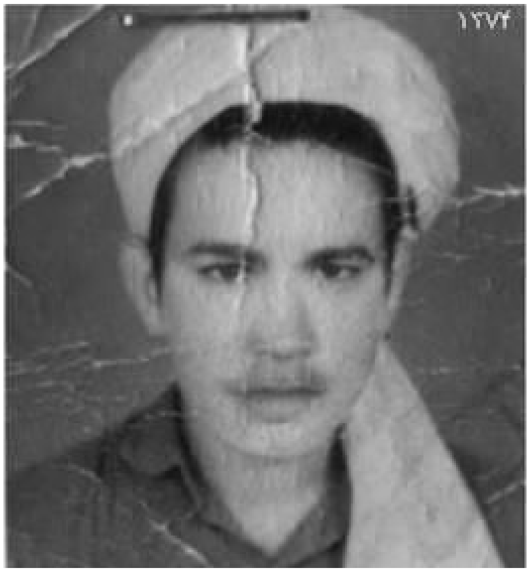

نوراحمد((قرانمل)) دحاجي عبدالحميد(كاكړ)زوي دكندهاربنار دڅلرمي ناحيې د((باميزو))كوڅې اصلي استوګن ،ددريمې ناحيې په كاكړوكوڅهٔ كي زوكړى فعلاًدكندهار ښار دكارته معلمين استوګن دي ،دشخصي ديني علوموترڅنګ په ۱۳۸۲ لمريز كال كښې دكندهارعالي داجتماعياتوله څانګي فارغ سوي دمتفرقولنډه مهاله تعليمي سيمينارونوترڅنګ ددوشكالرشيپونو په درلودلو سره دپاكستان دپېښور ښار له تعليمي مركزكښې برخه كي او دجاپان هيوادداوكيناوا په ERICدكوچنيانو روزني څخه فارغ سويدي،دښوونكي opicښاركي دنړيوال تعليمي(( ) توب ترڅنګ يې په ځينواداري څانګوكښې يې دندي ترسره كړيدي.

لاندي اثاريې تراوسه په چاپي بڼه لري :

۱ : *ادبي ډيوه نثري ليكنه*

۲ : *زما غوښتني نثري ليكنه*

۳ : *ايا غريبك پيژنې ؟! نثري ليكنه*

۴ : *نګيځ نثري ليكنه*

۵ : *دغريبك خزانه نثري ليكنه*

۶ : *داوښكلو بهير شعري ټولګه*

۷ : *خطاب شعري ټولګه*

۸ : *دادونو ځولې شعري ټولګه*

۹ : *رينښتونى استازى همدا ليكنه*